

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות-בנות שלו

תמצית דוח כספי

ליום 31.3.2003

(בלתי מבוקר)

עמוד	תוכן העניינים :
1	1. דוח הדירקטוריון
22	2. סקירת הנהלה
26	3. דוח סקירת רואי החשבון המבקרים
27	4. תמצית דוחות כספיים

29 במאי 2003

ההתפתחויות במשק^(*)

ברביע הראשון של השנה נרשמה התייצבות בפעילות הכלכלית לאחר מגמה של צמצום בולט בשנתיים האחרונות. יחד עם זאת, שיעור האבטלה עלה ל-10.8%. התוצר המקומי הגולמי התרחב בכ-0.4% בהשוואה לרביע המקביל אשתקד וגדל בכ-2.5%, במונחים שנתיים, בהשוואה לרביע האחרון של שנת 2002. זוהי תוצאה של גידול בענפי תעשייה (בפרט אלה המופנים ליצוא) לצד התאוששות מסוימת בענפי המסחר והשירותים. למרות זאת, הכנסות המדינה ממסים הצטמצמו בשיעור ניכר ונוצר חשש לחרیגה ניכרת של הגירעון התקציבי מהיעד המופיע בחוק התקציב (3% תוצר). על רקע זה, החליטה הממשלה על "תוכנית להבראת כלכלת ישראל" הכוללת שורה של רפורמות לעידוד הצמיחה והתאמות בתקציב (פירוט בהמשך). השקל התחזק על רקע צמצום אי-הוודאות וציפיות לשיפור במצב המשק. מגמה זו התחזקה בחודש אפריל. מדד המחירים לצרכן עלה ברביע הראשון בשיעור מתון של 0.8% ולצד התמתנות בסביבת האינפלציה, אפשרו הורדה מתונה של הריבית השקלית הנומינלית על ידי בנק-ישראל. בשוק ההון נרשמו עליות בשערי המניות, אשר הואצו בחודשים אפריל ומאי בעיקר עם התבססות ניצחון ארה"ב במלחמה עם עיראק ואישור התוכנית הכלכלית בממשלה ובכנסת (בקריאה ראשונה). מסיבות דומות, ירדו התשואות לפדיון של אגרות החוב במטבע ישראלי לטווח ארוך, בעיקר הלא-צמודות. על רקע המצב הכלכלי נמשכו ההפרשות הגבוהות יחסית, לחובות מסופקים גם ברביע הראשון של השנה.

ענפי המשק

צמצום הפעילות הכלכלית אשר אפיין את הסקטור העסקי מאז סוף שנת 2000 הואט ברביע הראשון של 2003 כאשר בחלק מענפי המשק מסתמן גידול מסוים בפעילות. תוצר הסקטור העסקי הצטמצם בכ-0.2% בהשוואה לרביע הראשון אשתקד אך התרחב בכ-3.1%, במונחים שנתיים, בהשוואה לרביע האחרון בשנת 2002. תרמו לכך העלייה בפעילות בענף התעשייה ובענפי מסחר ושירותים מסוימים.

פעילותו של ענף התיירות המשיכה לקטון ברביע הראשון של השנה, בעיקר על רקע ההכנות והצפייה למלחמה בעיראק. נתוני לינות התיירים מצביעים על צמצום של כ-24% בהשוואה לרביע הראשון אשתקד לכחצי מיליון לינות. מספרן של לינות הישראלים במלונות, הצטמצם אף הוא, לכ-1.8 מיליון לינות, ירידה של כ-20% בהשוואה לתקופה המקבילה בשנת 2002. כך, נרשם צמצום של כ-21% בסך הלינות.

תקציב הממשלה

ברביע הראשון של השנה נרשם גירעון של כ-4.5 מיליארד ש"ח בתקציב הממשלה (ללא מתן אשראי נטו). זוהי תוצאה של גירעון בתקציב המקומי בהיקף של כ-5.3 מיליארד ש"ח שקוּזז על ידי עודף של כ-0.8 מיליארד ש"ח בפעילות הממשלה בחו"ל בעיקר כתוצאה מקבלת הסיוע לשנת 2002 מארה"ב, בהיקף של כשני מיליארד ש"ח. הגירעון הגדול בתקציב המקומי, המהווה כמחצית מהגירעון המקומי המתוכנן, נבע מירידה ריאלית של כ-10% בהכנסות ממסים ברביע הראשון של השנה בהשוואה לרביע המקביל אשתקד. זוהי תוצאה של המיתון בפעילות הכלכלית במשק אשר בלט בעיקר בירידה בגביית מס-הכנסה על רקע שחיקת השכר ובגידול בהחזרי המס לצד השפעת הרפורמה במס אשר נכנסה לתוקף בראשית 2003. הירידה החדה בהכנסות ממסים והגירעון הגדול בתקציב עמדו ברקע הצגת התוכנית להבראת המשק אשר הוצגה במהלך חודש מרס.

סחר חוץ

בשלושת החודשים הראשונים של השנה הסתכם יצוא הסחורות בכ-7.0 מיליארד דולר, יבוא הסחורות בכ-8.0 מיליארד דולר והגירעון המסחרי בכמיליארד דולר. יצוא הסחורות התרחב בכ-11%, בהשוואה לרביע המקביל אשתקד ואילו היבוא גדל בכ-4%. כתוצאה מכך, הצטמצם הגירעון המסחרי בכ-27%.

^(*) מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר והבורסה לניירות ערך.

דוח הדירקטוריון

הגידול ביצוא הסחורות נבע מעלייה ביצוא התעשייתי (ללא יהלומים), בפרט לאיחוד האירופי, לארה"ב ולאסיה. זאת, על רקע השיפור ברווחיות היצוא ולמרות הצמיחה הכלכלית האיטית באזורים אלה. העלייה ביבוא הסחורות נבעה מגידול דולרי ביבוא מוצרי אנרגיה (על רקע עליית מחיריהם בעולם) ומיבוא יהלומים. לעומת זאת, קטן היבוא של מוצרי צריכה (-18%), אך התמתנה עוצמת הירידה ביבוא חומרי גלם ומוצרי השקעה.

אינפלציה

ברביע הראשון של השנה עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 0.8%, בעיקר כתוצאה מעליית סעיף התחבורה והתקשורת ב-3.0% (משקלו כחמישית מהמדד), בין השאר, בשל השפעת עליית מחירי הדלק. ירידת מחירים חדה במיוחד, מסיבות עונתיות, נרשמה בסעיף ההלבשה וההנעלה (-14.8%). ב-12 החודשים האחרונים (מרס 2002 - מרס 2003) נרשמה במדד עלייה של 4.8% כאשר המדד הבסיסי (ללא ירקות ופירות וללא דוור) עלה בשיעור חד יותר של 6.2%. ציפיות האינפלציה לטווח של 12 חודשים קדימה, על פי חישובי בנק-ישראל, הגיעו בממוצע ברביע הראשון לכ-3.2% בהשוואה ליעד האינפלציה לשנת 2003 של 1%-3%. בחודשים אפריל ומאי ירדו הציפיות לפחות מ-2.0%.

שער החליפין

בשלושת החודשים הראשונים של השנה יוסף השקל הן כנגד הדולר והן כנגד סל המטבעות. שערן של השקל יוסף בכ-1.1% כלפי הדולר וכלפי סל המטבעות היה ייטוף קל של כ-0.2%. התחזקותו של השקל התרחשה בעיקר בחודש מרס על רקע הציפיות לירידה במידת אי-הוודאות אשר שררה במשק, עם התקדמות המערכה הצבאית בעיראק והצגת התוכנית הכלכלית של הממשלה. ברקע יש לזכור כי ברביע הראשון של השנה חל שיפור בגירעון המסחרי וכן גידול מסוים בתנועות ההון נטו של המגזר הפרטי הלא-בנקאי. בחודשים אפריל ומאי (עד סגירת הדוחות הכספיים בתאריך 27 במאי) התחזקו המגמות אשר תוארו והשקל יוסף כנגד הדולר בכ-5.0% נוספים.

יתרות הרזרבה במטבע החוץ של ישראל הסתכמו בסוף חודש מרס בכ-23.5 מיליארד דולר, ירידה של כ-0.1 מיליארד דולר בהשוואה לסוף דצמבר 2002. הירידה ביתרות מוסברת בהוצאות הממשלה בחו"ל ומשיכת הבנקים מפקדונותיהם בבנק-ישראל, אשר קוזזו עם קבלת המענק לשנת 2002 מממשלת ארה"ב והכנסות בנק-ישראל על יתרות המט"ח.

המדיניות המוניטרית

ברביע הראשון של השנה הוריד בנק ישראל את הריבית בשיעור קל לאחר שהייתה יציבה ברמה שנקבעה החל ביולי 2002. הריבית אשר עמדה בחודש דצמבר 2002 על 9.1% הורדה ועמדה בחודש מרס על 8.9%. בתכנית המוניטרית לחודשים אפריל-יוני הורדה הריבית שוב עד ל-8.0%. הסיבה המרכזית להורדות הריבית הייתה ירידת הצפיות לאינפלציה והאפשרות להשגת יעד האינפלציה (1%-3%) בשיעור ריבית נמוך יותר. זאת, על רקע ייטוף השקל והירידה בריביות לטווח ארוך.

הנכסים הכספיים שבידי הציבור

בשלושת החודשים הראשונים של השנה עלה שווי תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור בכ-0.5%. גידול זה נבע ברובו מעליית השווי של נכסים סחירים כמו המניות ואגרות החוב בעקבות עליית מחיריהם בבורסה. לפיכך, לא חל שינוי משמעותי במשקלם בתיק הנכסים שבידי הציבור.

דוח הדירקטוריון

האשראי לציבור

האשראי הבנקאי לציבור בכלל המערכת הבנקאית (הנתונים מבוססים על ממוצעים חודשיים של כלל המערכת הבנקאית, כולל בנקים למשכנתאות) הצטמצם ברביע הראשון של השנה בכ-0.9%, במונחים ריאליים. הסברים מרכזיים לתופעה זאת היו המיתון בפעילות הכלכלית במשק והייסוף בשער של השקל לעומת הדולר. בחינת האשראי לפי מגזרי הצמדה מצביעה על ירידה ריאלית באשראי הלא צמוד וצמוד המדד.

שוק ההון

הרביע הראשון של השנה התאפיין במגמה של עלייה מתונה בשערי המניות תוך צמצום במחזור המסחר היומי הממוצע. בבורסה מכ-219 מיליון ש"ח בשנת 2002 לכ-168 מיליון ש"ח ברביע הראשון של 2003. אי-הודאות הרבה, בפרט על רקע ההערכות למלחמה עם עיראק, הייתה גורם מרכזי להיקף הפעילות המצומצם. במהלך חודש מרס וביתר שאת, בחודשים אפריל ומאי, גברו עליות השערים במניות תוך עלייה במחזורי המסחר. זאת על רקע הציפיות לאישור התוכנית הכלכלית להבראת המשק ובעקבות הניצחון האמריקאי במלחמה עם עיראק.

מדד המניות וניירות ערך להמרה עלה ברביע הראשון של השנה בכ-4.2%, במונחים נומינליים, ואילו מדד ת"א 100 רשם עליה של 2.8%. עליות השערים נרשמו בכל ענפי המסחר המרכזיים, למעט במניות חברות ההשקעה והבנקים. על רקע הציפיות החיוביות אשר תוארו לעיל, עלה מדד תל-אביב 100 בכ-21.7% בחודשים אפריל ומאי (עד סמוך לסגירת הדוחות הכספיים).

אגרות החוב הלא צמודות, בלטו ברביע הראשון של השנה בעליות שערים חדות, ברובן בחודש מרס. זאת על רקע הירידה בסביבת האינפלציה ובאי-הודאות אשר הייתה גלומה בתשואותיהן. מדד האג"ח הלא-צמודות עלה בכ-4.9% ואילו מדד האג"ח בריבית קבועה ("שחר") עלה בכ-5.1%. במהלך החודשים אפריל ומאי הוסיף ועלה מדד ה"שחר" בכ-6.1% נוספים. כך, התשואה הנומינלית לפדיון של אג"ח שחר ל-9-10 שנים אשר עמדה בחודש מרס על 10.7% ירדה במאי לכ-8.5%.

שעריהן של אגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלו ברביע הראשון של השנה בשיעור של 2.9%, כאשר עליות השערים גוברות ככל שעולה הטווח לפדיון. כך, באגרות לטווח של 10-15 שנים נרשמו עליות שערים של 4.1%. הציפיות כי התכנית להבראת המשק תביא לצמצום בגירעון התקציבי ולקבלת ערבויות מממשלת ארה"ב, הביאו לירידה בולטת בתשואות לפדיון במהלך החודשים אפריל ומאי עד לכ-5.0% באגרות עם טווח לפדיון של 10 שנים (לשם השוואה, בחודש ינואר 2003 עמדה תשואתן לפדיון על 5.9%).

אגרות החוב הנסחרות וצמודות המט"ח נסחרו בחודשים ינואר-מרס תוך ירידות שערים קלות כתוצאה מהתחזקותו של השקל ביחס לדולר. שעריהן של אגרות החוב הללו ירדו בכאחוז.

התוכנית להבראת כלכלת ישראל

ב-30 לאפריל 2003 אושרה בכנסת, בקריאה ראשונה, הצעת חוק התוכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004), התשס"ג 2003. זאת במסגרת התוכנית להבראת כלכלת ישראל אשר אושרה בממשלה.

התוכנית כוללת רפורמות לעידוד הצמיחה הכלכלית במשק. בין השאר, נכללים צעדים לצמצום בהוצאות הממשלה בהיקף של כ-9 מיליארד ש"ח, התייעלות מבנית ארוכת טווח של המגזר הציבורי, הכוללת ייעול מערכת השכר ורפורמה בקרנות הפנסיה הותיקות. בתוכנית הצעות להפרטה ורפורמה בשוק ההון, הגברת ההשקעות בתשתית,

דוח הדירקטוריון

רפורמות בשוק העבודה ובענפי משק שונים, הקדמת הרפורמה ושינויים במערכת המס. כן מוצעים שינויים בהרכב התקציב ושינויים מבניים נוספים.

ליישומה של התוכנית השפעות, הנלמדות בימים אלה, על עסקי הבנק והקבוצה.

דירוג האשראי של מדינת ישראל ולאומי

בחודש אוקטובר 2002 הודיעה חברת Standard & Poor's כי היא מורידה את הדירוג במטבע מקומי לטווח ארוך מ-(AA-) ל-(A+) ולטווח קצר מ-[(A-1)+] ל-(A-1). דירוג האשראי במטבע חוץ לא שונה ונותר ברמה של (A-).

חברת דירוג האשראי Fitch הודיעה בחודש אוקטובר 2002 על אי שינוי דירוג האשראי לטווח ארוך במטבע חוץ של מדינת ישראל (A-) אך הורידה את הדירוג לטווח ארוך במטבע מקומי מ-(A+) ל-(A-). התחזית לדירוגים האמורים נותרה שלילית.

חברת דירוג האשראי Moody's פרסמה בחודש מרס 2003 את הדוח השנתי שלה על המשק הישראלי בו היא מודיעה שדירוג האשראי של ישראל נותר ללא שינוי ברמה A2 ושהתחזית היא יציבה (Stable Outlook).

הבנק מדורג בדירוג (BBB+) על ידי חברות הדירוג הבינלאומיות Fitch ו- Standard & Poor's ובדרוג A2 על ידי חברת הדירוג Moody's.

בחודש פברואר 2003, הודיעה חברת דירוג האשראי "מעלות", שותפה אסטרטגית של S&P, על הורדת דירוג האשראי של הבנק מ-AAA ל-AA+.

בחודש אפריל 2003 הודיעה חברת Fitch על הורדת דירוג האשראי של מספר בנקים בישראל. דירוגו של הבנק הורד מ-(A-) ל-(BBB+). תחזית הדירוג עודכנה מ"שלילית" ל"יציבה". הורדת הדירוג הוסברה בהרעת איכות הנכסים ורמת הון נמוכה בהשוואה בינלאומית (אם כי עומדת ברמה המקומית).

להלן הנתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין:

לשנת	לשלושת החודשים שנתיים		
	2002	ביום 31 במרס	
2002	2002	2003	
			(באחוזים)
6.69	1.77	0.30	שיעור עליית מדד המחירים ה"ידוע"
6.50	2.36	0.78	שיעור עליית מדד המחירים "בגין"
0.19	(0.59)	(0.48)	פער
			שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארה"ב -
7.3	5.7	(1.1)	נומינלי:
0.7	3.3	(1.8)	ריאלי:
			שיעור עליית (ירידת) שער סל המטבעות -
13.0	5.2	(0.2)	נומינלי:
6.1	2.8	(1.0)	ריאלי:
			שיעור עליית שער האירו -
27.2	4.4	2.8	נומינלי:
19.2	2.0	2.0	ריאלי:

תזכיר חוק הבנקאות (רישוי)(תיקון מס' 13), התשס"ג-2002

התזכיר הנ"ל הופץ על ידי משרד האוצר, על דעת בנק ישראל, והוא משקף את המלצות הוועדה בראשותו של מנכ"ל משרד האוצר, שהוקמה לבחינת ההיבטים הקשורים למכירת החזקות המדינה בבנק באמצעות שוק ההון, ואף היה נספח לדוח הוועדה. התזכיר כולל תיקונים שמטרת מרביתם להתאים את סביבת ההסדרה, הפקוח והבקרה על התאגידים הבנקאיים ועל המחזיקים אמצעי שליטה בהם, למצב בו אין גרעין שליטה מזוהה בעל היתר שליטה מנגיד בנק ישראל. עיקרי ההמלצות פורטו בדוחות הכספיים לשנת 2002.

חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 - ה"פ 431/01 איגוד הבנקים נגד רשות ניירות ערך

ביום 23 באוקטובר 2002 ניתן פסק הדין הנ"ל ע"י בית המשפט המחוזי.

עניינו של פסק הדין בפרשנות המונח "ייעוץ" בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995. איגוד הבנקים פנה לבית המשפט בעקבות מכתב, ושורת הבהרות שהוצאו בעקבותיו, ע"י רשות ניירות ערך, ושבהם הבהירה הרשות את עמדתה לגבי משמעות המונח "ייעוץ" בחוק האמור, כדלהלן: "מתן מידע על נייר ערך או על מכשיר פיננסי אחר, כאשר בחירתו של המידע נעשית על-פי שיקול דעתו של נותן המידע או הגוף שבו הוא מועסק, ויש במידע כדי להוביל את מקבלו למסקנה ביחס לכדאיות ההשקעה בנייר ערך או במכשיר פיננסי מסויים, הוא בבחינת ייעוץ השקעות גם אם אין ניתנת המלצה מפורשת להשקעה".

משמעות עמדת הרשות היתה כי מידע מסוגים מסויימים, ינתן אך ורק על ידי יועצי השקעות.

בית המשפט המחוזי לא קיבל את בקשת איגוד הבנקים לבטל את הנחיית הרשות, אלא קבע שורה של הנחיות והגבלות לגבי מסירת מידע ע"י פקידי בנקים, שאינם יועצי השקעות, והורה כי הנחיות הרשות תותאמנה להוראותיו.

בית המשפט המחוזי קבע כי הבנקים ישתפו פעולה עם רשות ניירות ערך בגיבוש העקרונות והקווים המנחים ליישום פסק הדין, ובעיקר ביחס לשאלות הבאות:

- א. מהו מידע אשר יש בו כדי להביא את מקבלו למסקנה בדבר כדאיות העיסוק;
- ב. מהו מידע נגטיבי אשר עלול להשפיע לרעה, במידה קרובה לוודאי, על כדאיות העיסוק.

הבנק הנחה את עובדיו בדבר משמעות פסק הדין לגבי פעילות הבנק בתחום מידע וייעוץ השקעות, וקיים באמצעות איגוד הבנקים, דיונים בנושא עם רשות ניירות ערך, אך הצדדים לא הגיעו להסכמה.

באפריל 2003 הגישו הצדדים ערעורים על פסק הדין לבית המשפט העליון.

טרם התקיים דיון על ידי בית המשפט העליון.

הרווח הנקי של קבוצת בנק לאומי הסתכם בתקופה ינואר – מרס 2003 בסך 176 מיליון ש"ח לעומת 230 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 23.5%. הירידה ברווח הנקי של הקבוצה בתקופה ינואר - מרס 2003 לעומת התקופה המקבילה אשתקד מוסברת בעיקר מהגורמים כלהלן:

- א. השפעת הפרשי שער שליליים נטו בגין השקעות בחו"ל.
 - ב. הוצאות פרישה מרצון.
 - ג. עלויות שכר הנובעות מיישום תקן 14 בחשבונאות.
 - ד. ירידה בהכנסות התפעוליות והאחרות.
- מאידך הגורמים דלהלן קיזזו חלקית את ההשפעות הנ"ל:
- א. גידול ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.
 - ב. עלייה ברווחי חברות כלולות.
 - ג. עלייה בשווי הנכסים של הקופה לפיצויים וקופת התגמולים, המשמשות יעודה להתחייבויות הבנק לפיצויים ולפנסיה.
 - ד. רמת אינפלציה נמוכה יותר בתקופת ינואר - מרס של השנה, 0.78% לעומת 2.36% בתקופה המקבילה אשתקד, גרמה לשחיקה נמוכה יותר של עודף הנכסים הכספיים בעיקר במגזר הלא צמוד.
- להלן פירוט כמותי של ההשפעות הנ"ל*:

1. השפעת הפרשי שער שליליים נטו בגין ההשקעות בחו"ל בקיזוז הפרשי שער ממימון ההשקעות בחו"ל לאחר מס בסך 36 מיליון ש"ח לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד בסך 46 מיליון ש"ח לאחר השפעת המס.
2. הוצאות פרישה מרצון בסך 55 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
3. גידול בעלויות השכר בסך 49 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
4. קיטון בהכנסות התפעוליות והאחרות בסך 46 מיליון ש"ח, לפני השפעת המס.
5. גידול בהוצאות התפעוליות והאחרות, ללא שכר ופרישה מרצון, בסך 50 מיליון ש"ח.

הקיטון ברווח הנקי קוזז בחלקו מ-:

1. גידול ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בסך 108 מיליון ש"ח (8.1%) לפני השפעת המס.
- הגידול נובע בעיקר מגידול בשווי שוק של אגרות חוב למסחר וכן מירידה בשחיקה האינפלציונית של עודף הנכסים הכספיים במגזר השקלי הלא צמוד עקב הירידה ברמת האינפלציה.
- פירוט נוסף לעלייה ברווח המימוני, ראה בעמוד 7.
2. גידול בחלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות ב-48 מיליון ש"ח, נטו.

* לפני זכויות מיעוט בחברות מאוחדות.

⁽¹⁾ הדוחות הכספיים נערכו על בסיס עלות מותאמת לשינויים בכח-הקנייה הכללי של השקל. מדד המחירים לצרכן עלה בחודשים ינואר - מרס 2003 ב-0.78% השקל יוסף נומינלית בתקופה זו: לעומת הדולר האמריקאי ב-1.1%, ופוחת לעומת האירו ב-2.8%. השער היציג של הדולר ב-31 במרס 2003 היה 4.687 ש"ח.

דוח הדירקטוריון

השפעה על הרווח הנקי לתקופות הנובעת מהפער שבין עליית המדד "בגין" לבין עליית המדד ה"ידוע".

בהתאם להוראת שעה של המפקח על הבנקים ובהתאם להנחיות המפקח לגבי אופן חישוב ההשפעה על הרווח הנקי, להלן הנתונים המסבירים את ההשפעה:

לשלושה חודשים שנסתיימו		
ביום 31 במרס		
2002	2003	
(במיליוני ש"ח)		
230	176	רווח נקי מדווח
		השפעת הפרשי מדד "בגין-ידוע" על הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
57	31	השפעת המס המתייחס
(26)	(14)	ההשפעה על ההפרשה למסים הנובעת מתאום ההון
22	18	על בסיס מדד "בגין" במקום על בסיס מדד "ידוע"
53	35	סך ההשפעה על הרווח הנקי
283	211	רווח לאחר ההשפעה

הרווח מפעולות רגילות

הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים של קבוצת בנק לאומי הסתכם בתקופה ינואר - מרס 2003 ב-1,439 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,331 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002, גידול בשיעור של 8.1%.

הגידול ברווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בקבוצה נובע בעיקר מ:

1. עלייה בשווי שוק נטו של מכשירים פיננסיים נגזרים בסך 28 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 89 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
2. רווחים שמומשו ממכירת אגרות חוב ורווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר בסך 80 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 51 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
3. השפעת עליית המדד בשיעור של 0.78% ברביע הראשון של 2003 לעומת 2.36% בתקופה המקבילה אשתקד, אשר גרמה לשחיקה נמוכה יותר של עודף הנכסים הכספיים במגזר השקלי הלא צמוד.

מאיך הגידול באשראים שאינם נושאים הכנסה לעומת התקופה המקבילה אשתקד קיזז חלקית את העליות הנ"ל.

פער הריבית הכולל (ללא עיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים) בתקופה ינואר - מרס 2003 הוא 1.23% לעומת 2.66% בתקופה המקבילה ב-2002. פער הריבית הכולל עיסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים הוא 1.65% בתקופה ינואר - מרס 2003 לעומת 1.78% בתקופה המקבילה ב-2002.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מוצגים המכשירים הפיננסיים הנגזרים החל מ-1 בינואר 2003 על פי כללים חדשים בדבר "חשבוניות מכשירים נגזרים - פעילויות גידור" כמפורט בבאור 9 לדוח הכספי. כתוצאה מהשינויים כאמור, הוגדלו היתרות המאזוניות הממוצעות בגין הפעילות במרבית המכשירים הנגזרים בעוד שבעבר מרביתם הוצגו במקוון. כתוצאה "מניפוח" היקפי הפעילות בשנת 2003 כאמור פער הריבית נמוך יותר מאשתקד. להערכתנו אילו חושב פער הריבית ב-2003 ללא שינויים אלה היה פער הריבית מגיע לכדי 2.06% לעומת 1.78% אשתקד כלומר שיפור של כ-0.3%.

דוח הדירקטוריון

שיפור זה נובע בעיקר במגזר השקלי הלא צמוד כתוצאה מרווחים במקום הפסדים בגין נגזרים וכן שחיקת העודף בשיעור נמוך יותר עקב הירידה בשיעור האינפלציה.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בתקופה ינואר - מרס 2003 ב-375 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-370 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002, גידול של 1.4%.

הקבוצה המשיכה להגדיל את ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים על רקע המצב הכלכלי.

ההפרשה הנוספת והכללית לחובות מסופקים בגין סיכונים שאינם מזוהים בתיק האשראי והמתבססים על מאפייני הסיכון בתיק האשראי וכן בגין חריגה ענפית לאשראי, גדלה ברביע הראשון של השנה ב-11 מיליון ש"ח לעומת הקטנה של 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד והגדלה של 53 מיליון ש"ח בכל שנת 2002.

שיעור ההפרשה הכולל לחובות מסופקים בתקופה ינואר - מרס של 2003 היה 0.87% מסך כל האשראי לציבור (במונחים שנתיים), לעומת שיעור של 0.86% באותה תקופה אשתקד ולעומת 1.11% בכל שנת 2002.

היתרה המצטברת של ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת לחובות מסופקים (לפי מאפייני סיכון שהוגדרו על ידי המפקח על הבנקים) בבנק ובחברות המאוחדות שלו הסתכמה ב-31 במרס 2003 ב-1,125 מיליון ש"ח (מהווה 0.65% מסך האשראי לציבור), בהשוואה ל-1,114 מיליון ש"ח בסוף שנת 2002.

להלן התפתחות האשראים הבעייתיים לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים:

31 בדצמבר 2002	31 במרס 2002	31 במרס 2003	
(במיליוני ש"ח)			
4,107	2,705	4,298	שאינם נושאי הכנסה
573	552	139	שאורגנו מחדש
76	83	65	מיועדים לארגון מחדש
1,342	1,608	1,523	בפיגור זמני
10,945	11,562	11,088	בהשגחה מיוחדת *
17,043	16,510	17,113	סך הכל אשראי מאזני
1,918	1,021	2,177	סיכון אשראי חוץ מאזני
18,961	17,531	19,290	סך הכל סיכון אשראי כולל
5,507	5,198	5,369	*מזה: חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית
			אשראי לדיור שבגינן קיימת הפרשה
429	413	476	לפי עומק הפיגור

* בהשגחה מיוחדת מסווגים חובות שעל פי הגדרות בנק ישראל, הנהלת הבנק רואה צורך להגביר את המעקב והפיקוח אולם אינה צופה הפסדים בגינם וכן יתרת חבות של לווה שחלק אחר ממנה הוגדר כחוב בעייתי בסיווג אחר.

הרווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים של קבוצת בנק לאומי הסתכם בתקופה ינואר - מרס 2003 ב-1,064 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-961 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002, גידול של 10.7%.

סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות של קבוצת בנק לאומי הסתכמו בתקופה ינואר - מרס 2003 ב-734 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-780 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002 - ירידה של 5.9%.

דוח הדירקטוריון

הירידה בהכנסות התפעוליות והאחרות נובעת בעיקר מירידה בהכנסות מעמלות מפעילות לקוחות בשוק ההון שקוזה חלקית מהעלייה בהכנסות מכרטיסי אשראי ומדמי ניהול חשבון.

משקל ההכנסות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות (קרי, רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות ואחרות) היה בשיעור של 33.8% לעומת 36.9% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות התפעוליות והאחרות מכסות 50.7% מההוצאות התפעוליות והאחרות, לעומת כיסוי של 60.2% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 55.1% בכל שנת 2002.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות של קבוצת בנק לאומי הסתכמו בתקופה ינואר - מרס 2003 ב-1,449 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,295 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002, עלייה של 11.9%.

הוצאות השכר (כולל עלויות הפרישה מרצון) עלו בתקופת ינואר - מרס 2003 בשיעור של 12.6% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאות השכר נובע בעיקר מגידול עלויות הפרישה מרצון בסך 55 מיליון ש"ח, ומההשפעות של יישום תקן חשבונאות 14, בחישוב העתודות לפיצויים ולפנסיה, לחופשות וליובל. מאידך העלייה בשווי הנכסים של הקופה לפיצויים וקופת התגמולים המשמשות יעודה להתחייבויות הבנק לפיצויים ולפנסיה קיזזה חלקית את ההשפעות הנ"ל. פרטים נוספים ראה בבאור 10 בדוחות הכספיים.

בהוצאות התפעוליות האחרות (אחזקת בנינים וציוד, פחת ואחרות) היה בתקופה ינואר - מרס של השנה גידול בשיעור של 10.7%, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. חלק מהגידול נובע מהפרשות הנוגעות להתארגנות מחדש בצרפת.

ההוצאות התפעוליות מהוות 66.7% מסך כל ההכנסות לעומת 61.3% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 65.8% בכל שנת 2002.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהוות 2.37% מסך כל הנכסים לעומת 2.14% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 2.16% בשנת 2002.

הרווח מפעולות רגילות לפני מס של קבוצת בנק לאומי הסתכם בתקופה ינואר - מרס 2003 ב-349 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-446 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002, ירידה של 21.7%.

ההפרשה למס על הרווח מפעולות רגילות בקבוצה הסתכמה בתקופה ינואר - מרס 2003 ב-205 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-189 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002. שיעור ההפרשה בתקופה הנ"ל היה כ-58.7% מהרווח לפני מס לעומת 42.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

הגידול בשיעור ההפרשה למס בתקופה ינואר - מרס של השנה נובע בעיקר מהשפעת הפרשי השער בגין ההשקעות בחו"ל שאינם נכללים בבסיס חישוב המס ואשר בתקופה הנדונה היו שליליים לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מס הסתכם בתקופה ינואר - מרס 2003 בסך 144 מיליון ש"ח לעומת 257 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של 44.0%.

חלק הקבוצה ברווח מפעולות רגילות לאחר מס של חברות כלולות הסתכם בתקופה ינואר - מרס של שנת 2003 ב-36 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד של כ-12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002, עלייה של 48 מיליון ש"ח.

דוח הדירקטוריון

חלקם של בעלי המניות החיצוניים ברווחי הקבוצה הסתכם בתקופה ינואר - מרס 2003 ברווח של 1 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך של 14 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההפסד מפעולות בלתי רגילות לאחר מס הסתכם בתקופה ינואר - מרס 2003 בהפסד של 3 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך 1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מפעולות רגילות לפני מס ביחס להון העצמי נטו^(*) במונחים שנתיים הגיע בתקופה ינואר - מרס 2003 ל-11.6% בהשוואה ל-15.4% בתקופה המקבילה ב-2002.

הרווח מפעולות רגילות לאחר מס ביחס להון העצמי (תשואה להון נטו^(*)) במונחים שנתיים הגיע בתקופה ינואר - מרס 2003 ל-4.7% בהשוואה ל-8.6% בתקופה המקבילה ב-2002.

הרווח הנקי מפעולות רגילות ל-1 ש"ח ערך נקוב של הון מניות הגיע בתקופה ינואר - מרס 2003 ל-0.127 ש"ח בהשוואה ל-0.164 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002.

הרווח הנקי ל-1 ש"ח ערך נקוב של הון מניות הגיע בתקופה ינואר - מרס 2003 ל-0.125 ש"ח בהשוואה ל-0.163 ש"ח בתקופה המקבילה ב-2002.

התשואה להון העצמי במונחים שנתיים (ללא זכויות המיעוט) של:

בשלושה חודשים שנסתיימו ב-31 במרס	
2002	2003
%	
7.1	5.3
7.1	5.4
	הרווח הנקי
	הרווח הנקי מפעולות רגילות

מצב האמצעיים ההוניים

ההון העצמי עלה מאז סוף 2002 ב-1.8% והסתכם ב-31 במרס 2003 ב-13,741 מיליון ש"ח לעומת 13,504 מיליון ש"ח בסוף 2002. הגידול בהון העצמי נובע בעיקר מהרווח לתקופה ומהשינויים בהתאמות בגין הצגת ניירות הערך הזמינים למכירה לפי שווי הוגן.

בתיק ניירות הערך (נוסטרו) מוחזקות בעיקר אגרות חוב ממשלתיות המהוות בדרך כלל שימוש למקורות שגויסו. מרבית תיק ניירות הערך מסווג כניירות ערך זמינים למכירה ונכלל במאזן על בסיס שווי הוגן. ההכנסות בדוח רווח והפסד נזקפות על בסיס צבירה, וההפרש בין השווי לפי צבירה לגבי אגרות חוב ולפי עלות לגבי מניות לבין השווי ההוגן נרשם ישירות לחשבון קרן ההון.

כתוצאה מעליית שווי השוק של אגרות החוב בכל המגזרים הוקטנו הפרשות לירידת ערך בסך 67 מיליון ש"ח נטו לקרן ההון לעומת ירידת ערך בסך 151 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ולירידת ערך בסך 236 מיליון ש"ח בכל שנת 2002. כל הסכומים הינם נטו לאחר השפעת המס.

סך כל היתרה המצטברת נטו של ירידת ערך ניירות ערך המוחזקות בתיק הזמין למכירה ליום 31 במרס 2003 מסתכמת בסך (72) מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס).

על פי כללי חישוב הלימות ההון הפחתה זו של ההון איננה משפיעה על חישוב הלימות ההון.

^(*) הון עצמי בתוספת זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי השקעות בהון של חברות כלולות. הרווח אינו כולל את הרווח של חברות כלולות.

דוח הדירקטוריון

יחס הון עצמי למאזן הגיע ב-31 במרס 2003 ל-5.6% בהשוואה ל-5.4% בסוף שנת 2002.

יחס הון עצמי לרכיבי סיכון הגיע ב-31 במרס 2003 ל-10.80% לעומת 10.31% בסוף 2002, מזה הון ראשוני כ-7.09% ו-6.83% בהתאמה. בתקופה ינואר - מרס של השנה גויס בקבוצה הון משני (פיקדונות נדחים וכתבי התחייבות נדחים) בהיקף של כ-370 מיליון ש"ח.

הנפקת כתבי התחייבות

בשנת 2003 המשיכה הקבוצה בהנפקת כתבי התחייבות נדחים כדלהלן:

1. הונפקו כתבי התחייבות נדחים בסך 360 מיליון ש"ח, במסגרת התשקיף שפירסמה לאומי חברה למימון בע"מ בחודש מרס 2003.
2. כמו כן גויסו פיקדונות נדחים בסך כ-10 מיליון ש"ח.

המאזן של קבוצת בנק לאומי הסתכם ב-31 במרס 2003 ב-246.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-250.1 מיליארד ש"ח בסוף 2002, ירידה של 1.4%, ובהשוואה ל-31 במרס 2002, עלייה של 1.1%.

ערך הנכסים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ הינו כ-107.2 מיליארד ש"ח, כ-43.5% מסך הנכסים. בתקופה ינואר - מרס של השנה יוסף השקל ריאלית ביחס לדולר ב-1.8% וביחס לסל המטבעות יוסף השקל ריאלית בשיעור של 1.0%. לעומת זאת פוחת השקל ריאלית ביחס לאירו בשיעור של 2.0%. השינוי בשער החליפין תרם לירידה בשיעור של 0.6% בסך כל הנכסים.

פיקדונות הציבור הסתכמו ב-31 במרס 2003 ב-206.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-210.6 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2002, ירידה של 1.9%, ובהשוואה ל-31 במרס 2002, עלייה של 1.8%.

האשראי לציבור הסתכם ב-31 במרס 2003 ב-173.5 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-176.4 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2002, ירידה של 1.6%, ובהשוואה ל-31 במרס 2002, עלייה של 0.2%.

האשראי לממשלות הסתכם ב-31 במרס 2003 ב-1,387 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,464 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2002, ירידה של 5.3%, ובהשוואה ל-31 במרס 2002, ירידה של 12.2%.

ניירות ערך הסתכמו ב-31 במרס 2003 ב-38.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-37.1 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2002, עלייה של 4.3%, ובהשוואה ל-31 במרס 2002, ירידה של 0.2%.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות^(*)

^(*) השינויים באחוזים חושבו על פי היתרות במיליוני ש"ח.

דוח הדירקטוריון

מצב מאזני ההצמדה

מצב מאזני ההצמדה מוצג בעמודים 39-41 וכולל הן יתרות מאזניות והן עיסקאות חוץ מאזניות.

להלן תמצית מצב מאזני ההצמדה נטו:

ליום 31 במרס 2003					
מטבע ישראלי			מטבע חוץ		
לא	צמוד	כולל צמוד	פריטים	שאינם	סך הכל
צמוד	למדד	למטבע חוץ	כספיים	סך הכל	
(במיליוני ש"ח)					
נכסים	70,122	63,533	107,210	5,773	246,638
התחייבויות	76,800	55,606	99,368	854	232,628
הפרש	(6,678)	7,927	7,842	4,919	14,010
עיסקאות עתידיות, נטו	6,782	(428)	(6,354)	-	-
אופציות, נטו (במונחי נכס בסיס)	(249)	(2)	251	-	-
ליום 31 בדצמבר 2002					
מטבע ישראלי			מטבע חוץ		
לא	צמוד	כולל צמוד	פריטים	שאינם	סך הכל
צמוד	למדד	למטבע חוץ	כספיים	סך הכל	
(במיליוני ש"ח)					
נכסים	71,533	62,608	110,288	5,706	250,135
התחייבויות	79,018	56,008	100,348	833	236,207
הפרש	(7,485)	6,600	9,940	4,873	13,928
עיסקאות עתידיות, נטו	9,263	(701)	(8,562)	-	-
אופציות, נטו (במונחי נכס בסיס)	523	(4)	(519)	-	-

ב-31 במרס 2003 הסתכם עודף ההתחייבויות על הנכסים (כולל עיסקאות עתידיות ואופציות במונחי נכס בסיס) במגזר השקלי הלא צמוד ב-145 מיליון ש"ח לעומת עודף נכסים בסך 2,301 מיליון ש"ח בסוף 2002.

עודף הנכסים במגזר הצמוד למדד הסתכם ב-7,497 מיליון ש"ח לעומת 5,895 מיליון ש"ח בסוף 2002.

עודף הנכסים במגזר המט"ח, הכולל את המגזר השקלי צמוד-המט"ח, הסתכם ב-1,739 מיליון ש"ח לעומת עודף נכסים בסך 859 מיליון ש"ח בסוף 2002. הגידול בעודף הנכסים נובע בעיקר מכיסויים שהבנק עשה בגין אשראים בעייתיים במט"ח שהוגדרו כאינם נושאים הכנסה.

חשיפות הבסיס הבאות לביטוי במצב מאזני ההצמדה תואמות את המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

מצב הנזילות (בבנק)

על רקע המצב הגיאופוליטי והמלחמה בעירק אופיין הרביע הראשון בחוסר יציבות של השווקים הפיננסיים.

ברביע הראשון של השנה, על רקע ההערכות למלחמה עם עיראק ואי הוודאות לגבי התקציב והעמידה בגרעון הממשלתי, יוסף השקל בכ-1.1% מול הדולר, תשואות האג"ח הממשלתיות, מדדיות ושקליות, שמרו על רמתן הגבוהה וגילמו אי וודאות רבה.

בחודש מרס, עם התקדמות מהירה של המלחמה מחד וגיבוש תוכנית כלכלית מאידך, ירדה במקצת רמת אי הוודאות. כתוצאה, נרשמה התחזקות חדה של השקל ועליות מחירים ברוב אפיקי השקעה.

הירידה בציפיות לאינפלציה הביאה את בנק ישראל להתחיל בהורדת שיעורי הריבית המוניטרית ובחודש מרס הריבית ירדה בשיעור של 0.2%.

במהלך התקופה, הרמה הגבוהה של תשואות אגרות חוב לא צמודות, הצפי לירידה איטית בריבית במשק ויתרונות המיסוי להשקעה באגרות חוב שקליות קצרות הגבירו את תהליך ההסטה של נכסים פיננסיים מפיקדונות בבנקים להשקעות סחירות, ובמיוחד אגרות חוב שקליות מסוג מק"מ.

שקלים לא צמודים:

על רקע העדפת הציבור לנכסים סחירים, ירד במהלך הרביע הראשון היקף פיקדונות הציבור בשקלים לא צמודים בבנק בכ-2.4 מיליארד ש"ח המהווים ירידה ריאלית של 3.2%.

הכספים שנמשכו מהפיקדונות שימשו, כאמור, בין היתר, לרכישת מק"מ. במהלך הרביע גדל היקף השקעות הציבור במק"מ בכ-5.4 מיליארד ש"ח.

היקף המכרזים המוניטריים הלא צמודים של בנק ישראל לספיגה מהמערכת הבנקאית עלה בממוצע ברביע הראשון של 2003 בכ-1.7 מיליארד ש"ח ביחס לרביע האחרון של שנת 2002. אלו כוללים מכרזים להפקדת פיקדונות נושאי ריבית בבנק ישראל ומכרזים להחלפת שקלים בדולרים (SWAP), יתרת המכרזים לסוף מרס 2003 כ-40 מיליארד ש"ח וחלקו של הבנק ביתרת המכרזים כ-18%.

ניצול ההלוואות המוניטריות שבנק ישראל מעמיד לרשות הבנקים נותר קטן מאוד יחסית לסכום הספיגה הנ"ל ברמה ממוצעת של כ-0.8 מיליארד ש"ח.

במהלך הרביע הושקו על ידי הבנק מספר מוצרים חדשים, חלקם על רקע הרפורמה במס אשר במסגרתה בוטלו תקנות האוצר לעידוד החסכון. להלן הבולטים שבהם:

תוכניות חסכון מדדיות לתקופות החל משנה, "חסכון צמוד מדד לשנה". עם קיצור התקופה מוצר זה מהווה תחליף גם לפיקדונות ארוכים יותר.

הכנסה חודשית לתקופות ארוכות - חסכון מדדי עם הכנסה חודשית לתקופות של 8 ו-15 שנה עם ריבית מתואמת סביב 6%, וכן פיקדון שקלי לתקופה של 5 שנים המשלם רנטה חודשית.

"מדד יורד מענק עולה" - פיקדון המעניק ריבית שקלית קבועה בניכוי עליית המדד.

בנוסף הוגברה הפעילות במכשירים הפיננסיים המיוחדים (מסוג Structured). בין המוצרים ששווקו, פיקדונות וניירות ערך צמודים למדדי מניות שונים, פיקדונות וניירות ערך המבטיחים ריבית מט"חית גבוהה המותנית ברמת הריביות בשוק היורו ופיקדונות המבטיחים ריבית שקלית גבוהה המותנית ברמת שערי החליפין.

האשראי לציבור בשקלים לא צמודים ירד ב-1.3 מיליארד ש"ח, ירידה בשיעור של 2.7%.

צמודי מדד:

היקף המקורות הצמודים בבנק בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2003 נותר ללא שינוי מהותי. הירידה שנרשמה בהיקף תוכניות חסכון קוֹזֶזָה במלואה על ידי גידול בהיקף פיקדונות הציבור.

יתרת האשראי הצמוד למדד גדלה בכ-1.0 מיליארד ש"ח, שיעור גידול של כ-3.6%.

מט"ח והצמוד למט"ח:

פיקדונות הציבור במט"ח ובצמוד מט"ח גדלו ב-261 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 0.4%, (כ-2.2% במונחי דולר). עיקר הגידול נובע מעליה ביתרת פמ"ח תאגידים שעלתה בכ-6.7% במונחי דולר ומהנפקת כתבי התחייבות נדחים צמודים למט"ח בסך של כ-360 מיליון ש"ח, על ידי לאומי חברה למימון, לתקופה של 7 שנים בריבית משתנה. גיוס כתבי ההתחייבות בוצע בין היתר לצורך הרחבת בסיס ההון המשני של הבנק.

היקף ההלוואות ירד באופן חד בסך של כ-318 מיליון דולר, ירידה של כ-2.9%, (במונחי דולר) לאחר עלייה של כ-7.1% (במונחי דולר) בשנת 2002. וזאת על רקע הצמצום בהיקף הפעילות הכלכלית לצד התייקרות המקורות במט"ח שחלה במהלך שנת 2002.

הפחתה הדרגתית של חובת הנזילות המשנית על פיקדונות במטבע חוץ שהחלה בחודש אוגוסט 2002 והסתיימה במאי 2003 והגדילה את יתרת המקורות החופשיים ב-4 מיליארד דולר במערכת, וב-1.3 מיליארד דולר בבנק.

על רקע גידול ניכר ברמת הנזילות במט"ח בבנק, במהלך הרביע הראשון הוגדל תיק ניירות ערך הזרים של הבנק בכ-200 מיליון דולר.

ניהול סיכוני שוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הגבלת ההפסדים היכולים לנבוע מחשיפה לשינויים בשווקי הכספים וההון, שיעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה.

מדיניות ניהול סיכוני השוק מגובשת ומבוקרת במסגרת הועדה לניהול סיכוני השוק בראשות מנהל סיכוני השוק ובהשתתפות קצין מכשירים פיננסיים נגזרים, בקר ניהול הסיכונים ובעלי תפקידים בכירים בחטיבות העסקיות, וכן הקשורים לניהול הנכסים וההתחייבויות (ALM).

לצורך זה מתבצעת מדידת סיכונים על פי השיטות המקובלות ומדידת הרגישות של השווי הכלכלי התיאורטי של ההון, של הרווח המדווח לפרמטרים העיקריים (שיעורי הריבית, ושינויים באינפלציה ובשערי החליפין) וכן על ידי הערך בסיכון (VAR) ועל ידי בחינת הנזק לקבוצה בתרחישים שונים.

ה- VAR מודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי הצפוי (הירידה הצפויה בשווי ההון של הנכסים פחות ההתחייבויות) מהחזקת הפוזיציות במשך תקופה נתונה עתידית ברמת ביטחון נתונה. חישוב ה- VAR הוא יומי עבור הבנק וחודשי עבור הקבוצה.

הנזק הצפוי בהסתברויות נמוכות אינו נמדד על ידי ה- VAR אלא על ידי ניתוח משמעותי הנזק בתרחישים קיצוניים. גם ניתוח זה מתבצע באופן שוטף בבנק.

בהתאם להוראות בנק ישראל, הסכום הנמדד על ידי ה- VAR מתייחס לנזק בהחזקת כל הפוזיציות המאזניות והחוץ מאזניות, מסיכונים בסיסיים, סיכונים ריבית וסיכון מניות ולא רק לפוזיציות של התיקים למסחר. כמו כן נמדדת החשיפה לאופציות גלומות בנוסף לאופציות מפורשות.

המודל המשמש להערכת ההפסדים הנ"ל עדיין משתנה ומתעדכן באופן שוטף על פי מיטב המידע וההערכה המקצועית. שינויים ב- VAR על פני זמן מבטאים לכן, בנוסף לשינויים בפוזיציות הבנק או בגורמי הסיכון השונים, גם שינויים מתודולוגיים או בהנחות המודל.

מטבע הבסיס לחישוב ה- VAR הוא שקל צמוד למדד, כפי שנגזר מהתנהגות יומיומית של נכסים צמודי מדד בשוק ההון.

חישובי ה- VAR , כפי שמפורטים להלן, נעשו בשיטה פרמטרית, ברמת ביטחון של 99%, ולתקופת החזקת הפוזיציות למשך שבועיים.

אומדן סכום ה- VAR :

	31 במרס 2003	31 בדצמבר 2002
	(במיליוני ש"ח)	
הבנק	249	390
המאוחד	318	514

בתקופה ינואר - מרס של שנת 2003 לא חלו שינויים במדיניות הבנק בניהול סיכוני שוק לעומת המתואר בדוח הדירקטוריון לשנת 2002.

הקיסון ב- VAR נובע בעיקר מירידת הריביות והתנודתיות בהן.

מגזרי פעילות

הקבוצה פועלת במגזרי פעילות שונים באמצעות הבנק וחברות הבנות בכל תחומי הבנקאות והשירותים הפיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים הפועלים בתחומים שונים כגון ביטוח, נדל"ן, מלונאות, ספנות, אנרגיה, תעשייה ועוד.

מגזרי הפעילות הינם בהתאם למאפיינים שנקבעו על ידי בנק ישראל ואופן המדידה שלהם מפורט בדוח השנתי.

מגזרי פעילות

דוח הדירקטוריון

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות לאחר מס :

לשלושה חודשים שנסתיימו ב-31 במרס			
שנת	2002	2003	
			(במיליוני ש"ח)
67	(19)	(21)	בנקאות עיסקית ובינלאומית
464	141	96	בנקאות קמעונאית
182	77	33	בנקאות מסחרית
222	41	16	בנקאות פרטית רב לאומית
61	17	38	בניה ונדל"ן
117	19	17	משכנתאות – הלוואות לדיור
(6)	(15)	2	פעילות כרטיסי אשראי
(26)	(1)	(3)	פעילות בשוק ההון
(648)	(30)	(2)	אחרים
433	230	176	סך הכל

להלן הסבר לרווחיות בתקופה ינואר - מרס של שנת 2003.

1. הירידה ברווחיות של הבנקאות הקמעונאית נובעת בעיקר מגידול בהוצאות התפעוליות.
 2. הירידה ברווחיות של הבנקאות המסחרית נובעת בעיקר מירידה בהכנסות, מגידול בהוצאות התפעוליות הנובעות מהתארגנות מחדש בצרפת, וכן מהשפעת הפרשי השער בגין ההשקעות בחו"ל שאינם נכללים בבסיס חישוב המס ואשר בתקופה הנדונה היו שליליים לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד. מאידך היתה ירידה בהפרשה לחובות מסופקים.
 3. הירידה ברווחיות הבנקאות הפרטית הרב לאומית נובעת בעיקר מגידול בהוצאות התפעוליות וכן מהשפעת הפרשי השער בגין ההשקעות בחו"ל שאינם נכללים בבסיס חישוב המס ואשר בתקופה הנדונה היו שליליים לעומת הפרשי שער חיוביים בתקופה המקבילה אשתקד.
 4. הגידול ברווחיות מגזר הבניה והנדל"ן נובע בעיקר מקיטון בהפרשות לחובות מסופקים וגידול בהכנסות.
 5. הגידול ברווחיות מגזר כרטיסי אשראי נובע משיפור ברווחיות חברת לאומי קארד.
 6. הקיטון בהפסדים של מגזר "אחרים" נובע בעיקר מעלייה בשווי השוק של ניירות ערך למסחר ושל מכשירים פיננסיים נגזרים, ירידה בשחיקת עודף הנכסים הכספיים הלא צמודים עקב שיעור האינפלציה נמוך יותר וגידול ברווחי חברות כלולות.
- לפרוט נוסף ראה עמוד 42.

פעילות חברות מוחזקות עיקריות על פי מגזרי פעילות

חברות מאוחדות בארץ

השקעות הבנק בחברות המאוחדות בארץ מסתכמות ב-31 במרס 2003 בסך 3,711 מיליון ש"ח, לעומת 3,640 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2002. התרומה לרווח הנקי בתקופה ינואר - מרס של שנת 2003 היתה בסך 51 מיליון ש"ח בהשוואה ל-25 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 104%.

בקשר לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ולבנק ראה באורים 3, 5 ו-6 לדוחות הכספיים.

חברות מאוחדות בחו"ל

השקעות הבנק בחברות מאוחדות בחו"ל מסתכמות ב-31 במרס 2003 בסך 3,719 מיליון ש"ח לעומת 3,576 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2002.

הרווח הנומינלי של החברות המאוחדות בחו"ל כפי שדווח על ידיהן הסתכם ברביע הראשון של 2003 בסך 14.4 מיליון דולר לעומת 13.5 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 6.7%.

התרומה של החברות המאוחדות בחו"ל לרווח הנקי המותאם בשקלים של הקבוצה בתקופה ינואר - מרס של 2003 הסתכמה בהפסד בסך של 11 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 135 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הירידה בתרומה לרווח נובעת מהשפעת הייסוף בשער השקל לעומת הדולר ולעומת הליש"ט. השפעת הפרשי השער מדד היתה בהקטנת הרווח בסך 61 מיליון ש"ח השנה לעומת הגדלת הרווח בסך 80 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות המימון נטו שנגרמו בבנק וקיזוזו חלק מהפרשי שער אלה הסתכמו בכ-36 מיליון ש"ח השנה לעומת קיזוז של 46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בנק לאומי צרפת ס.א.

ביום 16 במאי 2003 הסמיך דירקטוריון בנק לאומי צרפת את מנכ"ל בנק לאומי צרפת לפתוח בדיונים עם עובדיו במסגרת שקילת צעדים אפשריים לקראת סיום הפעילות של בנק לאומי צרפת, שיעשה בתיאום מלא עם הגורמים המוסמכים בצרפת. במקביל פועל הבנק להקמת נציגות בצרפת.

פעילות החברות-הבנות בשוק ההון

קרנות נאמנות

שווי נכסי קרנות הנאמנות בקבוצה בארץ ב-31 במרס 2003 היה 15.1 מיליארד ש"ח לעומת 15.0 מיליארד ש"ח בסוף 2002. שווי נכסי קרנות הנאמנות בקבוצה לסוף מרס 2003 היווה 31.82% מהיקף הקרנות הנאמנות במערכת.

בקבוצה בארץ פועלות שלוש חברות לניהול קרנות נאמנות:

לאומי פיא – ב-31 במרס 2003 היו בניהולה 40 קרנות נאמנות שהיקף נכסיהן כ-7.8 מיליארד ש"ח, בדומה לסוף 2002. חלקה מסך נכסי הענף בסוף מרס 2003 הוא 16.46%.

פסגות – ב-31 במרס 2003 ניהלה החברה 36 קרנות נאמנות בהיקף של כ-6.7 מיליארד ש"ח בדומה לסוף 2002. חלקה של החברה בענף קרנות הנאמנות בישראל לסוף מרס 2003 הוא 14.14%. בסוף מרס הנפיקה פסגות ארבע קרנות חדשות: פסגות יורו, פסגות דולרית, פסגות מדדית, פסגות שקל.

אופק קרנות נאמנות בע"מ – ב-31 במרס 2003 ניהלה 10 קרנות נאמנות בהיקף של 0.6 מיליון ש"ח המהווה כ-1.22% מנכסי הענף.

קופות גמל

קופות הגמל המנוהלות על ידי קבוצת לאומי כוללות שבע קופות גמל לעצמאיים, ארבע קופות לשכירים, וארבע קופות מרכזיות לפיצויים וקופה לתשלום דמי מחלה. בנוסף, מנוהלות קופות גמל של פקידי בל"ל ופקידי בלמ"ש. הקבוצה באמצעות לאומי גמל בע"מ מעניקה שירותים לקופות מפעילות ביניהן: קרן השתלמות עובדי חברת החשמל וקופת הגמל של המהנדסים והאדריכלים.

שווי נכסי הקופות שבניהול הקבוצה הגיע לכ-27.5 מיליארד ש"ח נכון ל-31 במרס 2003, בהשוואה לכ-28.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2002.

בתקופת ינואר – מרס 2003 התשואות הריאליות של קופות הגמל היו חיוביות למעט סגנון מט"ח וקמ"פ מט"ח שרשמו תשואות שליליות עקב החלשות הדולר למול השקל.

הסדר רה-ארגון/מיזוג בין קופות הגמל לבין לאומי גמל בע"מ

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב מתנהל הליך לאישור הסדר רה-ארגון/מיזוג בין קופות הגמל לבין לאומי גמל, שאושר באסיפות הכלליות של עמיתי קופות הגמל, באופן שקופות הגמל תהפוכנה מחברות לתוכניות שתנוהלנה על ידי לאומי גמל.

המהלך האמור לא יפגע בזכויות העמיתים בקופות הגמל.

ההסדר נעשה בהתאם למדיניות אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון נתנה את אישורה העקרוני לביצוע ההסדר.

בית המשפט אישר את ההסדר לגבי מספר קופות גמל אשר לא הוגשו לגביהן ההתנגדויות לביצועו, ובחלק הסתיים תהליך רה הארגון והן הפכו לתכניות המתנהלות על ידי לאומי גמל. לגבי חלק מקופות הגמל טרם ניתנה החלטת בית המשפט בהתנגדות להסדר.

קרנות השתלמות

קה"ל - קרן השתלמות לעובדים בע"מ ("קה"ל") (נמצאת בניהול משותף של הבנק ושל בנק דיסקונט לישראל בע"מ) - שווי נכסי קה"ל ושל קה"ל קרן השתלמות מסלולים הגיע לכ-8.2 מיליארד ש"ח ב-31 במרס 2003, בהשוואה לכ-8.3 מיליארד ש"ח בסוף 2002. מספר המעסיקים המפרישים לקרן הוא כ-37 אלף, ומספר החשבוניות בקרן כ-392 אלף.

התשואה הריאלית נטו של קה"ל בתקופה ינואר - מרס של 2003 בכל המסלולים למעט מט"ח היתה חיובית, (המסלול המט"חי רשם תשואה שלילית של 3.3%).

דוח הדירקטוריון

פעילות חוץ בנקאית של חברות כלולות

השקעות הקבוצה בחברות כלולות מסתכמות ב-31 במרס 2003 בסך 1,402 מיליון ש"ח לעומת 1,387 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2002.

התרומה לרווח הנקי בתקופה ינואר - מרס של שנת 2003 הסתכמה ברווח של כ-36 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ-12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

קבוצת אפריקה ישראל להשקעות

המאזן המאוחד הסתכם ליום 31 במרס 2003 בכ-6.2 מיליארד ש"ח.

ההון העצמי ל-31 במרס 2003 הסתכם בסך 1,102 מיליון ש"ח לעומת 1,217 מיליון ש"ח בסוף 2002. הרווח הנקי בתקופה ינואר - מרס 2003 הסתכם בסך של כ-30 מיליון ש"ח לעומת כ-53 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו על ההון, במונחים שנתיים, הגיעה ל-10.3% לעומת 20.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

קבוצת מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים

הקבוצה הינה בעלת היקף מאזן של כ-38.5 מיליארד ש"ח, מזה כ-31.4 מיליארד ש"ח עתודות ביטוח חיים וכ-3.2 מיליארד ש"ח עתודות ביטוח כללי. ההון העצמי ליום 31 במרס 2003 הסתכם בכ-2.1 מיליון ש"ח.

הרווח הנקי של הקבוצה הגיע בתקופה ינואר - מרס 2003 ל-75.5 מיליון ש"ח לעומת כ-36.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. התשואה נטו להון, במונחים שנתיים, הגיעה ל-14.8% לעומת 7.5% בתקופה המקבילה אשתקד.

בקשר עם השקעת קבע של מגדל אחזקות במניות הבנק ראה באור 7.א.

הרווח מביטוח חיים הסתכם בכ-115.9 מיליון ש"ח, לעומת רווח של כ-63.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 83.4%.

הרווח מביטוח כללי הסתכם בכ-31.7 מיליון ש"ח, לעומת כ-14.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של 121.7%.

בקשר עם התביעות התלויות נגד קבוצת מגדל ואחרים ראה פרטים בבאור 7.ב. לדוחות הכספיים.

החברה לישראל בע"מ

החברה לישראל בע"מ, הינה חברת החזקות אשר עיקר החזקותיה הינן בתחומי הכימיקלים, (החזקה ב-53% במניות כימיקלים לישראל בע"מ), ספנות (החזקה של כ-49% בצים חברת השיט הישראלית בע"מ), אנרגיה (החזקה של כ-26% בבתי זיקוק לנפט בע"מ) והחזקות נוספות.

המאזן המאוחד של החברה לישראל הסתכם ביום 31 במרס 2003 בכ-16.0 מיליארד ש"ח לעומת סך של 16.7 מיליארד ש"ח בסוף 2002.

ההון העצמי ל-31 במרס 2003 הסתכם בכ-2,026 מיליון ש"ח לעומת כ-2,045 מיליון ש"ח בסוף 2002.

הרווח הנקי בתקופה ינואר - מרס 2003 הסתכם בכ-96 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך כ-57 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בקשר עם התביעות התלויות בקבוצת החברה לישראל ראה באור 8 לדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 29 במאי 2003 הוחלט לאשר ולפרסם את הדוח הכספי המאוחד - הבלתי מבוקר של הקבוצה ליום 31 במרס 2003 ולתקופה שנסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון קיים בתקופה ינואר - מרס של 2003 - 7 ישיבות מליאה ו-15 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

גליה מאור
מנהל כללי ראשי

איתן רף
יו"ר הדירקטוריון

29 במאי 2003

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
נתונים עיקריים בקבוצת בל"ל

שנת	ינואר - מרס	ינואר - מרס	
2002	2002	2003	
הכנסות, הוצאות ורווח (במיליוני ש"ח):			
5,221	1,331	1,439	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,959	370	375	הפרשה לחובות מסופקים
2,974	780	734	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
5,394	1,295	1,449	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
345	1	56	מזה: עלויות הפרשה מרצון
842	446	349	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
269	189	205	הפרשה למסים
424	231	179	רווח נקי מפעולות רגילות
9	(1)	(3)	רווח (הפסד) נטו, מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
433	230	176	רווח נקי לתקופה
0.300	0.164	0.127	רווח נקי מפעולות רגילות ל-1 ש"ח ע.ג. הון מניות (בש"ח)
0.306	0.163	0.125	רווח נקי ל-1 ש"ח ע.ג. הון מניות (בש"ח)
נכסים והתחייבויות לסוף התקופה (במיליוני ש"ח):			
250,135	244,037	246,638	סך כל הנכסים (סך כל המאזן)
176,427	173,138	173,539	אשראי לציבור
37,125	38,773	38,708	ניירות ערך
210,570	203,046	206,600	פיקדונות הציבור
13,504	13,406	13,741	הון עצמי
יחסים פיננסיים עיקריים במונחים שנתיים (ב-%):			
70.5	70.9	70.4	אשראי לציבור לסך המאזן
14.8	15.9	15.7	ניירות ערך לסך המאזן
84.2	83.2	83.8	פיקדונות הציבור לסך המאזן
5.4	5.5	5.6	הון עצמי (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים) למאזן
10.3	10.2	10.8	ההון הכולל לרכיבי סיכון (א) (ב)
6.8	6.8	7.1	הון ראשוני לרכיבי סיכון (א)
3.3	7.1	5.3	רווח נקי להון עצמי (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים)
3.2	7.1	5.4	רווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי (לא כולל זכויות בעלי מניות חיצוניים)
31.9	42.4	58.7	שיעור הפרשה למס
1.11	0.86	0.87	הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור
37.5	27.8	26.1	הפרשה לחובות מסופקים לרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
2.1	2.2	2.4	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים לסך המאזן
3.28	3.51	3.57	סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים (ג)
2.16	2.14	2.37	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים
1.79	1.78	1.65	מירווח פיננסי כולל הכנסות והוצאות ממכשירים פיננסיים נגזרים
61.6	61.3	64.1	ההוצאות התפעוליות (ללא הוצאות הפרשה מרצון) מסך כל ההכנסות (ג)
58.9	60.3	52.7	ההכנסות התפעוליות והאחרות להוצאות התפעוליות והאחרות (ללא פרישה מרצון)
36.3	36.9	33.8	ההכנסות התפעוליות והאחרות מסך כל ההכנסות (ג)

(א) חישוב היחס לפי הוראות בנק ישראל.

(ב) הון עצמי - בתוספת זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי השקעות בהון של חברות כלולות והתאמות שונות.

(ג) סך כל ההכנסות - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים בתוספת הכנסות תפעוליות ואחרות.

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מודד מרס 2003

לשלושה חודשים שנתיים ביום 31 במרס						
2002			2003			
שיעור הכנסה (הוצאה) כולל נגזרים		הכנסות (הוצאות)	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים		הכנסות (הוצאות)
גידור	גידור ו-ALM (י)	מימון (במיליוני ש"ח)	ממוצעת (ב) (במיליוני ש"ח)	נגזרים (באחוזים)	נגזרים (באחוזים)	מימון (ב) (במיליוני ש"ח)
						יתרה
						ממוצעת (ב) (במיליוני ש"ח)
מטבע ישראלי לא צמוד						
	(2.92)	(513)	69,576	7.25	1,222	69,196
		(195)	9,644		149	10,945
	(3.52)	(708)	79,220	7.02	1,371	80,141
	5.98	1,187	77,525	(4.20)	(781)	75,641
		-	-		19	3,388
	5.98	1,187	77,525	(3.91)	(762)	79,029
	2.46	3.06		3.11	3.05	
פער הריבית						
מטבע ישראלי צמוד למודד						
	3.30	499	61,243	3.80	588	62,731
		8	(822)		5	316
	3.40	507	60,421	3.82	593	63,047
	(2.47)	(309)	50,617	(2.68)	(355)	53,537
		-	-		(13)	935
	(2.47)	(309)	50,617	(2.73)	(368)	54,472
	0.93	0.83		1.09	1.12	
פער הריבית						
מטבע חוץ: פעילות מקומית (לרבות מטבע ישראלי צמוד למט"ח)						
	16.88	2,812	70,709	(0.76)	(137)	71,691
		(302)	(8,822)		327	50,111
	17.23	2,510	61,887	0.63	190	121,802
	(14.86)	(2,212)	62,772	0.47	76	64,515
		-	-		2	56,786
	(14.86)	(2,212)	62,772	0.25	78	121,301
	2.37	2.02		0.88	(0.29)	
פער הריבית						
מטבע חוץ: פעילות חו"ל, שלוחות שהן זרוע ארוכה						
	17.37	1,300	31,819	(3.48)	(302)	34,170
		-	-		4	138
	17.37	1,300	31,819	(3.43)	(298)	34,308
	(15.52)	(1,149)	31,283	5.32	443	32,615
		1	-		(8)	214
	(15.50)	(1,148)	31,283	5.19	435	32,829
	1.87	1.85		1.76	1.84	
פער הריבית						

הערות ראה עמוד 24 לעיל.

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מודד מרס 2003

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 31 במרס					
2002			2003		
שיעור הכנסה (הוצאה) כולל נגזרים	הכנסות (הוצאות)	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים	הכנסות (הוצאות)	יתרה
גידור (באחוזים)	מימון (במיליוני ש"ח)	ממוצעת (ב) מימון	נגזרים (באחוזים)	מימון (ב) מימון	ממוצעת (ב) מימון (במיליוני ש"ח)
7.21	4,098	233,347	2.33	1,371	237,788
	(489)	-		485	61,510
6.33	3,609	233,347	2.51	1,856	299,298
(4.55)	(2,483)	222,197	(1.10)	(617)	226,308
	1	-		-	61,323
(4.55)	(2,482)	222,197	(0.86)	(617)	287,631
1.78	2.66		1.65	1.23	
	-			(31)	
	24			2	
	257 (יא)			196	
	(77)			33	
	1,331			1,439	
	(370)			(375)	
	961			1,064	
	233,347			237,788	
	2,133			3,071	
	3,490			3,644	
	(1,059)			(1,112)	
	237,911			243,391	
	222,197			226,308	
	2,076			2,794	
	5,645			5,658	
	229,918			234,760	
	7,993			8,631	
	6,910			5,706	
	1,579			833	
	13,324			13,504	

הערות ראה עמוד 24 לעיל.

הערות:

- (א) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזנית של מכשירים נגזרים).
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (ג) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב בסך (102) מיליוני ש"ח במגזר מטבע ישראלי הצמוד למדד, (169) מיליוני ש"ח במגזר מטבע ישראלי לא צמוד, ו-3 מיליוני ש"ח במטבע חוץ כולל מטבע ישראלי צמוד מטבע חוץ.
- (ד) למעט מכשירים נגזרים.
- (ה) נגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (ו) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב בסך (268) מיליוני ש"ח במגזרים השונים.
- (ז) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
- (ח) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
- (ט) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. נתוני השוואה מתייחסים לעיסקאות תיווך באחריות.
- (י) לאור יישום הוראות המפקח על בנקים החל מ-1 בינואר 2003 כמפורט בבאור 9 לדוח הכספי, הנתונים לרביע הראשון של 2003 אינם ברי השוואה לנתוני הרביע הראשון ב-2002.
- (יא) סווג מחדש.

סקירת הנהלה

שיעורי הכנסה והוצאה (על בסיס מאוחד) (א) מטבע חוץ: נומינלי ב-\$ ארה"ב

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 31 במרס						
2002			2003			
שיעור הכנסה (הוצאה) כולל נגזרים	הכנסות (הוצאות)	יתרה	שיעור הכנסה (הוצאה) ללא השפעת כולל השפעת נגזרים		הכנסות (הוצאות)	יתרה
גידור (באחוזים)	מימון (במיליוני \$)	ממוצעת (ב) (במיליוני \$)	נגזרים (באחוזים)	נגזרים (באחוזים)	מימון (ב)	ממוצעת (ב) (במיליוני \$)
מטבע חוץ: פעילות מקומית (לרבות מטבע ישראלי צמוד)						
מטבע חוץ						
3.17	114	14,518		4.67	171	14,936
	(24)	(1,727)			148	10,417
2.85	90	12,791	5.14		319	25,353
(1.96)	(63)	12,959		(3.55)	(117)	13,407
	-	-			(68)	11,804
(1.96)	(63)	12,959	(2.98)		(185)	25,211
0.89	1.21		2.16	1.12		
מטבע חוץ: פעילות חו"ל, שלוחות שהן זרוע ארוכה						
4.10	68	6,691		3.51	62	7,156
	-	-			1	29
4.10	68	6,691	3.54		63	7,185
(2.23)	(36)	6,578		(1.76)	(30)	6,831
	1	-			(2)	45
(2.19)	(35)	6,578	(1.86)		(32)	6,876
1.91	1.87		1.68	1.75		
סך הכל						
נכסים כספיים במט"ח שהניבו						
3.46	182	21,209		4.30	233	22,092
	(24)	(1,727)			149	10,446
3.28	158	19,482	4.79		382	32,538
התחייבויות כספיות במט"ח שגרמו						
(2.05)	(99)	19,537		(2.94)	(147)	20,238
	1	-			(70)	11,849
(2.04)	(98)	19,537	(2.74)		(217)	32,087
1.24	1.41		2.05	1.36		

- (א) הנתונים בלוח זה כוללים השפעת עיסקאות גידור.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות בבנק ובחברות מאוחדות בארץ, ותחילת הרבעונים בחברות מאוחדות בחו"ל, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (ג) מהיתרה הממוצעת של הנכסים נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב בסך 1 מיליון דולר ארה"ב.
- (ד) למעט מכשירים נגזרים.
- (ה) נגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, שלגביהם ניתן ליחס הכנסה (הוצאה) למגזרי הצמדה.
- (ו) לאור יישום הוראות המפקח על בנקים החל מ-1 בינואר 2003 כמפורט בבאור 9 לדוח הכספי, הנתונים לרביע הראשון של 2003 אינם ברי השוואה לנתוני הרביע הראשון ב-2002.

א.נ.,

הנדון: סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים בלתי מבוקרים לתקופה שנתיימה ביום 31 במרס 2003

לבקשתכם סקרנו את תמצית מאזן הביניים המאוחד של בנק לאומי לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 31 במרס 2003 ואת תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח וההפסד ודוחות הביניים על השינויים בהון העצמי לתקופה של שלושה חודשים שנתיימה באותו תאריך.

סקירתנו נערכה בהתאם לנהלים, שנקבעו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל וכללה בין היתר: קריאת הדוחות הכספיים הנ"ל, קריאת הפרוטוקולים של האסיפות הכלליות ושל ישיבות הדירקטוריון וועדותיו ועריכת בירורים עם האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים בבנק.

הומצאו לנו דוחות של רואי חשבון אחרים בדבר סקירת דוחות כספיים ביניים של החברות המאוחדות בחו"ל, אשר נכסיהן מהווים כ-14% מסך כל הנכסים הכלולים בתמצית מאזן הביניים המאוחד ליום 31 במרס 2003, ורווחיהן מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים מהווים כ-12% מכלל הרווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הכלול בתמצית דוח הרווח וההפסד המאוחד לתקופה של שלושה חודשים שנתיימה באותו תאריך.

מאחר שהסקירה שנערכה מצומצמת בהיקפה ואינה מהווה בדיקה לפי תקני ביקורת מקובלים, אין אנו מחוויים דעה על דוחות הביניים המאוחדים.

לא בא לידיעתנו, בעריכת סקירתנו ומתוך עיון בדוחות רואי חשבון אחרים כאמור לעיל, דבר המצביע על כך, שיש צורך בשינויים מהותיים בדוחות הביניים התמציתיים האמורים, כדי שיוכלו להיחשב כדוחות כספיים ביניים שהוכנו לפי כללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 3 לדוחות הכספיים בקשר לתביעה נגד הבנק וחברה מאוחדת, לאמור בבאור 4 בקשר לתביעה נגד הבנק, לאמור בבאור 5 בקשר לאי ודאויות הקשורות בחברה מאוחדת, לאמור בבאור 6. א.ב. בקשר לאי ודאויות הנובעות מתביעות נגד הבנק וחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ולאמור בבאורים 7. ב. ו-8 בדבר אי ודאויות הקשורות בחברות כלולות. הבנק אינו יכול להעריך מה תהיינה השלכות על הבנק, אם בכלל, על מצבו הכספי ועל תוצאות פעולותיו של העניינים הנ"ל ואם תהיינה מהותיות, אם לאו.

סומך חייקין
רואי חשבון

ליבושיץ קסירר
רואי חשבון

29 במאי 2003

דוחות כספיים

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 במרס 2003 מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003

2002 בדצמבר 31	2002 במרס 31	2003 במרס 31	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
		(במיליוני ש"ח)	
			נכסים
24,417	20,688	22,574	מזומנים ופיקדונות בבנקים
37,125	38,773	38,708	ניירות ערך
176,427	173,138	173,539	אשראי לציבור
1,464	1,580	1,387	אשראי לממשלות
1,387	1,444	1,402	השקעות בחברות כלולות
2,621	2,501	2,643	בניינים וציוד
6,694	5,913	6,385	נכסים אחרים
250,135	244,037	246,638	סך כל הנכסים
			התחייבויות והון
210,570	203,046	206,600	פיקדונות הציבור
3,771	4,359	3,893	פיקדונות מבנקים
3,012	3,471	2,877	פיקדונות מממשלות
10,503	10,648	10,800	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
8,351	8,634	8,458	התחייבויות אחרות
236,207	230,158	232,628	סך כל ההתחייבויות
424	473	269	זכויות בעלי מניות חיצוניים
13,504	13,406	13,741	הון עצמי
250,135	244,037	246,638	סך כל ההתחייבויות וההון

ז. נהרי
משנה למנהל הכללי
ראש החטיבה לכספים

ג. מאור
מנהל כללי ראשי

א. רף
יו"ר הדירקטוריון

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 29 במאי 2003

דוחות כספיים

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לתקופה שנתיימה ביום 31 במרס 2003 מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003

לשנה שנתיימה	לשלושה חודשים שנתיימו		
ביום 31 בדצמבר	ביום 31 במרס		
2002	2002	2003	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
	(במיליוני ש"ח)		
5,221	1,331 (א)	1,439	רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
1,959	370	375	הפרשה לחובות מסופקים
3,262	961	1,064	רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
הכנסות תפעוליות ואחרות			
2,498	638	617	עמלות תפעוליות
(7)	9 (א)	15	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו
483	133	102	הכנסות אחרות
2,974	780	734	סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
הוצאות תפעוליות ואחרות			
3,570	828	932	משכורות והוצאות נלוות
1,016	233	259	אחזקה ופחת בניינים וציוד
808	234	258	הוצאות אחרות
5,394	1,295	1,449	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
842	446	349	רווח מפעולות רגילות לפני מסים
269	189	205	הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות
573	257	144	רווח מפעולות רגילות לאחר מסים
(33)	(12)	36	חלק הקבוצה ברווחים (בהפסדים) מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר השפעת המס
(116)	(14)	(1)	חלקם של בעלי מניות חיצוניים ברווחים מפעולות רגילות לאחר מסים של חברות מאוחדות
424	231	179	רווח נקי מפעולות רגילות
9	(1)	(3)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
433	230	176	רווח נקי לתקופה
(בש"ח)			
רווח ל-1 ש"ח ערך נקוב נומינלי של הון מניות			
0.300	0.164	0.127	רווח נקי מפעולות רגילות
0.006	(0.001)	(0.002)	רווח (הפסד) מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים
0.306	0.163	0.125	סך הכל
(באלפי ש"ח)			
1,414,233	1,414,233	1,414,233	הערך הנקוב של הון המניות הנומינלי לצורך החישוב הנ"ל

(א) סווג מחדש.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוחות כספיים

תמצית דוח מאוחד על השינויים בהון העצמי לתקופה שנסתיימה ביום 31 במרס 2003 מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 במרס					
2002			2003		
(בלתי מבוקר)					
סך כל	הון	סך כל	הון	סך כל	הון
ההון העצמי	וקרנות הון	ההון העצמי	וקרנות הון	ההון העצמי	וקרנות הון
(במיליוני ש"ח)					
13,324	6,122	7,202	13,504	6,302	7,202
230	230	-	176	176	-
(268)	(268)	-	125	125	-
117	117	-	(58)	(58)	-
3	3	-	(6)	(6)	-
13,406	(א) 6,204	7,202	13,741	(א) 6,539	7,202
יתרה לתחילת התקופה					
רווח נקי לתקופה					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה					
לפי שווי הוגן					
השפעת המס המתייחס					
התאמות מתרגום בגין חברות כלולות					
יתרה לסוף התקופה					

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2002 (מבוקר)					
סך כל	הון	סך כל	הון	סך כל	הון
ההון העצמי	וקרנות הון	ההון העצמי	וקרנות הון	ההון העצמי	וקרנות הון
(במיליוני ש"ח)					
13,324	6,122	7,202	13,504	6,302	7,202
433	433	-	433	433	-
(434)	(434)	-	(434)	(434)	-
198	198	-	198	198	-
15	15	-	15	15	-
(32)	(32)	-	(32)	(32)	-
13,504	(א) 6,302	7,202	13,504	(א) 6,302	7,202
יתרה ליום 1 בינואר 2002					
רווח נקי בשנת החשבון					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן					
השפעת המס המתייחס					
התאמות מתרגום בגין חברות כלולות					
הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק					
יתרה ליום 31 בדצמבר 2002					

(א) העודפים לסוף התקופה כוללים:

1. התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברות מוחזקות אוטונומיות בחו"ל בסך (385) מיליוני ש"ח (ליום 31 במרס 2002 בסך (389) מיליוני ש"ח וליום 31 בדצמבר 2002 בסך (379) מיליוני ש"ח).
2. התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, בניכוי המס המתייחס, בסך (72) מיליוני ש"ח (ליום 31 במרס 2002 בסך (53) מיליוני ש"ח וליום 31 בדצמבר 2002 בסך (139) מיליוני ש"ח).

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

1. הדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2003 ולתקופה שנשתיימה באותו תאריך, נערכו בעקיבות על פי כללי החשבונאות שהוחלו בדוחות המבוקרים לשנת 2002. למעט הנושאים המפורטים בבאורים 9 ו-10 להלן.
2. קיימות תביעות תלויות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות של צדדים שלישיים, בעיקר תביעות של לקוחות, בין היתר בטענות של חיובי ריבית בשיעורים שלא כדין ו/או שלא לפי המוסכם, התניית שירות בשירות, בעיקר בנוגע לרכישת תוכניות חיסכון, חיוב וזיכוי חשבונות שלא במועד, אופן חישובי ריבית וימי ערך, אי ביצוע הוראות רכישה ומכירה של ניירות ערך עבור לקוחות וכן תביעות בתחום יחסי עבודה.
כמו כן, תלויות כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות בקשות להגשת תביעות ייצוגיות בנושאים שונים הקשורים בעיקר ליחסי בנק לקוח, שסכומה של אף אחת מהן אינו מהותי או שהסכום שנטען על ידי התובע מגיש הבקשה לתביעה הייצוגית שהינו כשלעצמו מהותי, לדעת הבנק הינו חסר בסיס. תביעות אלה פורטו בבאורים לדוחות כספיים קודמים של הבנק וחברות מאוחדות שלו.
לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי הבקשות להגשת תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים לגבי תביעות אשר לדעת הבנק לא תידחנה או תתבטלנה, וזאת למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידי הבנק.
3. בחודש ספטמבר 1997 הגישה חברה זרה הנמצאת בהליכי פירוק תביעה נגד הבנק וחברה מאוחדת שלו ועובדים מסוימים שלהם בסכום של כ-153 מיליון ש"ח למועד הגשתה בגין העברת 43.4 מיליון דולר על ידי החברה הזרה לחשבון בבנק שהתנהל על שם מנהל החברה הזרה. מפרק החברה טוען, בין היתר, שהנתבעים פעלו באופן שאפשרו למנהל החברה הזרה לגזול ממנה את הסכום הנ"ל.
הבנק, החברה המאוחדת ויתר הנתבעים דוחים מכל וכל את טענות התובע וטוענים כי פעלו כדין וכנדרש. לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, על פי הידוע להם ולבנק בשלב זה, לנתבעים טענות הגנה טובות נגד התביעה. בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה ולא נעשתה הפרשה בגינה.
4. ביום 19 ביוני 2002 הגישה עיריית רמלה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק, מרכז סליקה בנקאי בע"מ ובנקים נוספים. המבקשת טוענת כי הבנקים הנתבעים עשו הסדר כובל בקשר לעמלה הנגבית על-ידם מלקוחותיהם, המקבלים שירותי סליקת הוראות קבע וכי עקב הסדרים כובלים שהנתבעים צד להם, המבקשת - וכל ציבור הנזקקים לשירותי סליקת הוראות קבע - משלמים בגין שירותי סליקת הוראות קבע סכומים בלתי הוגנים ובלתי סבירים. סכום התביעה הייצוגית הנטען הוא 967.5 מיליון ש"ח.
לדעת הנהלת הבנק בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים של הבנק, לא ניתן בשלב מוקדם זה להעריך את סיכויי התביעה והבקשה לאישור. לא בוצעה הפרשה.
5. **בנק לאומי למשכנתאות בע"מ**
כנגד בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן – "בלמ"ש") תלויים ועומדים הליכים כדלקמן:
 - א. תביעה ייצוגית, שההליכים בה מעוכבים בשל הליכי ערעור, בקשר עם גבית עמלות ביטוח חיים וביטוחי מבנה של לווים, שעניינה עתירה לסעד הצהרתי "בנושא ההסדר הכובל וסוגיית הביטוחים השונים".
 - ב. עתירה לבג"צ בטענה שעל הבנקים למשכנתאות להפסיק לעסוק בתיווך לעסקי ביטוח.

דוחות כספיים

ג. בקשות לאישור תביעה ייצוגית בנושאים שונים: תשלום יתר נטען של פרמיה בביטוחי מבנה הנערכים באמצעות בלמ"ש; גביית יתר נטענת של ריבית בהלוואות בריבית משתנה; קביעת שיעורי ריבית גבוהים ומופרזים בהלוואות המשוחררות בחלקים.

לדעת הנהלת בלמ"ש, בהסתמך על חוות דעת יועציו המשפטיים של בלמ"ש, לא ניתן בשלב זה להעריך את תוצאות התביעות ואת סיכויי אישור התביעות, ולפיכך לא נכללו הפרשות בגין הליכים כאמור.

להרחבה בעניין הליכים אלה ראה הדוחות הכספיים של בנק לאומי למשכנתאות בע"מ. יצויין כי בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד בלמ"ש בענין גביית יתר נטענת של ריבית פיגורים, נמחקה בפסק דין מיום 22 במאי 2003.

6. כרטיסי אשראי

א. בהסכם הפרדת הבעלות בחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן - "כ.א.ל.") בין לאומי אחזקות פיננסיות בע"מ (שהינה חברה בבעלות מלאה של הבנק) (להלן - "לאומי אחזקות") לבין בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "בנק דיסקונט") שנחתם ביום 3 בינואר 2000 התחייבה לאומי אחזקות לשפות את בנק דיסקונט, בגין סכומים שונים ש.כ.א.ל. ו/או דיינרס קלוב ישראל בע"מ ("דיינרס") יחויבו לשלם בגין ארועים שהוגדרו, לרבות בגין תביעות משפטיות על פי רשימה מוגדרת (לרבות תביעות ייצוגיות). סכום השיפוי מוגבל בסכום התמורה ששולמה במסגרת העיסקה, בתוספת חלקה של לאומי אחזקות בדיבידנד שחולק ביום 4 בינואר 2000, בהתאמה ובניכויים מסוימים שנקבעו (כשסכום זה צמוד ונושא ריבית כמפורט בהסכם הפרדת הבעלות), ותשלומו כפוף לתנאים שונים שנקבעו, כמפורט בהסכם הפרדת הבעלות.

ב. ביום 17 באוגוסט 1998 הוגשו לבית המשפט המחוזי בתל-אביב כתב תביעה ובקשה לאשר הגשת תביעה ייצוגית כנגד הבנק, כ.א.ל. ואחרים בענין גביית עמלות מופרזות מבתי עסק אשר כיבדו כרטיסי אשראי. הסכום הנתבע מכל הנתבעים ביחד ולחוד הינו 1.025 מיליארד ש"ח למועד הגשת התביעה. ביום 29 בינואר 2003 אישר בית המשפט הגשת התביעה הייצוגית. ההחלטה האמורה מבוססת, בין היתר, על השקפתו של בית המשפט המחוזי לפיה "קיימת אפשרות סבירה ששאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה יוכרעו בתובענה הייצוגית לטובת הקבוצה".

עילת התביעה בגינה אישר בית המשפט את הגשת התביעה הייצוגית נגד הבנק (ונגד בנק דיסקונט) היא קיומו של הסדר כובל וזאת ביחס לטענת התובע "כי על פי הסכם שביניהם בכל הנוגע למשיבות מס' 1 (כ.א.ל.) ומס' 2 (דיינרס), ימנעו תחרות בין הבנקים" וביחס ל"התנהגות שני הבנקים בכל הנוגע לכרטיסי ויזה ודיינרס שהנפיקו שתי המשיבות הראשונות". בית המשפט אישר הגשת תביעה ייצוגית גם נגד כ.א.ל., דיינרס, ישראלכרט בע"מ ופועלים אמריקן אקספרס בע"מ בקשר לטענת התובע כי הללו היו, בתקופה הרלבנטית לתובענה, בעלי מונופולין בשוקי סליקה (נטענים) של כרטיסי "ויזה", "דיינרס", "ישראלכרט", ו"אמריקן אקספרס", בהתאמה, וכי הן ניצלו לרעה את מעמדן המונופוליסטי הנטען על מנת לגבות מחברי הקבוצה עמלות סליקה מופרזות. בהקשר זה יצויין, כי לבנק התחייבות לשיפוי כלפי בנק דיסקונט כמפורט בפסקה 6.א. לעיל.

ביום 10 בפברואר 2003 נעתר בית המשפט המחוזי, לבקשה לעכב את המשך הדיון בתובענה ולדחות את המועד להגשת כתב הגנה מטעם הנתבעים והמועד לפרסום ההודעה על אישור התביעה הייצוגית – זאת לאור כוונתם של הנתבעים להגיש בקשות רשות לערער לבית המשפט העליון על ההחלטה מיום 29 בינואר 2003, ולאור כוונת המערער לערער על ההחלטה באותם עניינים בהם נדחתה בקשתו.

דוחות כספיים

הבנק ויתר המשיבים נגדם אושרה תביעה ייצוגית הגישו בקשות רשות לערער על ההחלטה לבית המשפט העליון. התובע הגיש ערעור על ההחלטה בעניינים בהם נדחתה בקשתו, לרבות עניינים בהם נדחתה בקשתו ביחס לבנק. לדעת היועצים המשפטיים של הבנק, לאור מורכבות וחדשנות הנושאים הנדונים, לא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכויי התביעה הייצוגית, את סיכויי בקשות הרשות לערער על עצם ההחלטה לאשר את התביעה כתביעה ייצוגית או את סיכויי הערעור שהגיש התובע. לא בוצעה הפרשה.

ג. בתאריך 18 במאי 2000 הגיעו הבנק, לאומי קארד, כ.א.ל., בנק דיסקונט, אלפא קארד, הבנק הבינלאומי ועורק זהב השקעות בע"מ להסכמה בדבר העקרונות שישררו בנוגע להנפקה וסליקה של כרטיסי ויזה בישראל במסגרת הסכם מקומי (להלן: "ההסכם"). ההסכם, אשר החיל על הצדדים לו את הוראות ההסכם המקומי מתאריך 7 ביולי 1998 בשינויים מסויימים, נחתם בעקבות רכישת נכסים, ציוד ומערכות תפעול של אלפא קארד על ידי לאומי קארד.

הממונה על הגבלים עסקיים העניק להסכם פטור, בתנאים, לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, במסגרת תיק פטור 3728 וזאת לתקופה של 4 שנים. תוקפו של פטור 3728 הוארך ע"י הממונה מעת לעת והוא ישאר בתוקף לתקופה של שנה וחצי מיום 11 באוגוסט 2002 או עד לגמר ההתדיינות בבקשה שהוגשה לבית הדין להגבלים עסקיים, ביום 6 בספטמבר 2001, כמפורט להלן, לפי המוקדם. בין יתר התנאים על פי ההסכם בין הצדדים והפטור שניתן על ידי הממונה, נקבע מנגנון לקביעת עמלות המנפיק (Interchange fee), שישולמו על ידי הסולקים למנפיקים, התפלגותן ושיעורן וכן נקבעו שיעורי עמלות המנפיק והתפלגותן עד ליום 1 במרס 2001.

ביום 8 במרס 2001 נתן הממונה פטור במסגרת תיק פטור 4428, בו נקבעו שיעורים והתפלגויות לעמלות המנפיק (להלן: "אישור הממונה"). באישור הממונה נקבע כי הצדדים לפטור מתחייבים להורדה מסויימת של שיעורי עמלות המנפיק. כמו כן דרש הממונה כי הצדדים לפטור יחלו בהנפקה ובסליקה של כרטיסי חיוב מסוג מאסטרקארד בלוח הזמנים שנקבע באישור הממונה. תוקפו של אישור הממונה הוארך על ידי הממונה עד ליום 9 בספטמבר 2001.

הבנק ולאומי קארד החלו בהנפקת כרטיסי חיוב מסוג מאסטרקארד. הבנק ולאומי קארד פנו לממונה בבקשה לדחות את מועד תחילת סליקת כרטיסי חיוב מסוג מאסטרקארד ליום 1 במאי 2002. המגעים עם הממונה בענין זה נמשכים. ביום 7 באוגוסט 2002 הגיש הממונה לבית הדין בקשה על מנת שיאשר צו מוסכם שגובש בינו ובין קבוצת הפועלים. לשיטת הממונה, הצו בא להסדיר את פתיחת מערכת המאסטרקארד בישראל לתחרות ועל מנת להטיל מגבלות על קבוצת הפועלים בעיקר בקשר עם הנפקה וסליקה של כרטיסי ישראלכרט ומאסטרקארד. לדעת הבנק ולאומי קארד, אין בצו, ככל שיאושר, מענה שלם לפתרון היתרונות התחרותיים אשר יוקנו לקבוצת הפועלים כל עוד סליקת כרטיסי הישראלכרט לא תיפתח בפני לאומי קארד.

ביום 6 בספטמבר 2001, הגישו הבנק ולאומי קארד לבית הדין להגבלים עסקיים, בקשה לאישור הסדר כובל בקשר עם עמלות מנפיק שישולמו על ידי הסולקים למנפיקים של כרטיסי ויזה, בשיעורים ובתנאים כפי שהוסכמו בהסכם חדש שנחתם בין הבנק, לאומי קארד, בנק דיסקונט, כ.א.ל. והבנק הבינלאומי (להלן: "ההסכם החדש"), וכן בקשה למתן היתר זמני לפעול על פי ההסכם החדש. לאחר קבלת המלצת הממונה מיום 7 בספטמבר 2001 נתן בית הדין להגבלים עסקיים ביום 9 בספטמבר 2001 היתר זמני ארעי כאמור. ביום 22 בדצמבר 2002 נתן בית הדין להגבלים עסקיים היתר זמני להסכם החדש. על פי החלטת בית הדין, ההיתר הזמני יעמוד בתוקף עד להחלטה בבקשת אישור ההסכם החדש בהליך העיקרי.

דוחות כספיים

השיעור הממוצע של עמלות המנפיק, כפי שנקבע בהסכם החדש, הופחת בהשוואה לשיעור הממוצע של עמלות המנפיק כפי שנקבעו באישור הממונה, וכן צומצמו הפערים בשיעורי עמלות המנפיק בין הקטגוריות השונות של בתי העסק.

סופרפארם (ישראל) בע"מ, אייס רשתות שיווק מוצרי צריכה בע"מ, תשלובת כיתן בע"מ, קבוצת גולף א.ק. בע"מ ושופרסל בע"מ (להלן ביחד "המתנגדות") הגישו לבית הדין להגבלים עסקיים התנגדויות לאישור ההסדר הכובל וכן הוגשו על ידיהן התנגדויות למתן ההיתר הזמני ובקשות לביטול ההיתר הזמני הארעי. הדיון בבקשת אישור ההסכם החדש טרם הסתיים.

הורדת שיעור עמלות המנפיק תשפיע לרעה על הכנסות הבנק כמנפיק. סך כל עמלות המנפיק שנתקבלו בבנק ברביע הראשון של שנת 2003 הסתכמו בסך 13 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך 15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ד. בעקבות הודעתה של לאומי קארד, בדבר גביית עמלות חדשות ממחזיקי הכרטיס, פנה נציג הממונה ביום 28 בינואר 2002 ללאומי קארד בדרישה מפורטת לקבלת מסמכים, נתונים ומידע בנוגע לגביית עמלות אלה. כל אשר נתבקש על ידי הממונה הועבר על ידי לאומי קארד לרשות כנדרש.

ה. במסגרת מבצעי שיווק לכרטיסי "דיינרס" שערך הבנק, בעיקר בשנים 1998 ו- 1999, נתגלו מקרים בהם חוייבו לקוחות בעמלות בגין כרטיסים שהונפקו להם כאמור, אך לא נדרשו על ידם.

הבנק פעל ופועל באמצעים מאמצעים שונים על מנת למנוע הישנות מקרים כאמור. בנוסף פעל ופועל הבנק להחזרת העמלות שנגבו כאמור מאותם לקוחות בתוספת ריבית מתאימה.

המפקח על הבנקים הודיע לבנק בחודש מרס 2002 כי החומר הקיים אצלו בענין כרטיסי דיינרס יחד עם תגובת הבנק, הועבר לפרקליטות המדינה על מנת שזו תשקול אם יש צורך לפתוח בחקירת משטרה בנושא זה.

ו. במסגרת הנפקת כרטיסי אשראי מסוג "לאומי ויזה" ללקוחות הבנק, הציע הבנק לחלק מלקוחותיו להצטרף למועדון "הנוסע הנאמן", שהינו מועדון משותף ללאומי קארד ואל-על, וזאת ללא תשלום דמי הצטרפות למועדון. בעקבות תקלה טכנית שארעה חויבו בטעות כ- 3,500 מלקוחות אלה בדמי הצטרפות. עם היוודע הטעות פעל הבנק לאיתור כל אותם הלקוחות ולזיכוי חשבונם בסכום החיוב בתוספת מתאימה. בחודש מרס 2002 הודיע המפקח על הבנקים לבנק, כי החומר הקיים אצלו בנושא זה הועבר לפרקליטות המדינה, על מנת שזו תשקול אם יש צורך לפתוח בחקירת משטרה בנושא זה.

7. מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן – "מגדל אחזקות")

א. בסעיף השקעות בניירות ערך של מגדל אחזקות כלולה "השקעת קבע" במניות סחירות של הבנק, ההשקעה המוצגת על בסיס העלות מסתכמת בסך 1,011 מיליוני ש"ח.

בחודש נובמבר 2002 נערכה הערכת שווי של הבנק ליום 30 בספטמבר 2002, לפי הערכת השווי שהתקבלה במגדל אחזקות, שווי חבילת המניות שמוחזקות על ידה נע בטווח של בין 884 מיליון ש"ח ל-960 מיליון ש"ח.

לאחר דיון בהערכת השווי ובמכלול ההנחות שבבסיסה, החליט דירקטוריון מגדל אחזקות להעמיד את שווי ההשקעה של מגדל אחזקות בספרייה על הטווח העליון של ההערכה האמורה ולרשום את ההשקעה על בסיס שווי הבנק של כ-12.0 מיליארד ש"ח. השלכת הרישום האמורה היתה הפחתה של ערך ההשקעה הרשום

דוחות כספיים

בספרי מגדל אחזקות בשנת 2002 בסכום של כ-51 מיליון ש"ח. שווי השוק של המניות לתאריך הדוחות הכספיים הסתכם בסך 529 מיליוני ש"ח.

ב. קיימות תביעות ובקשות להגשת תביעות ייצוגיות נגד קבוצת מגדל, הקשורות בעיקר לעסקי הביטוח של קבוצת מגדל, בנושאי חישובי פרמיה, משיכת דמי ניהול ותשלום עמלות בקשר עם ביטוח חיים קבוצתי. לגבי מרבית התביעות והבקשות הנ"ל, להערכת הנהלת מגדל, ובהתבסס על יעוץ משפטי שקיבלה, לא ניתן לאמוד את היקף החשיפה ואף לא את סיכויי התובענות ולפיכך לא נכללו הפרשות בגין הליכים כאמור.

להרחבה בעניין הליכים אלה ראה הדוחות הכספיים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ.

8. החברה לישראל בע"מ

ההשקעות העיקריות של החברה לישראל כוללות השקעות בבתי זיקוק לנפט בע"מ (בז"ן) ובכימיקלים לישראל בע"מ (כיי"ל) שלגביהן קיימות אי-וודאויות עיקריות כלהלן:

א. הממשלה החליטה על רפורמה בענף הזיקוק, אשר במסגרתה קיימת החלטה לפצל את בז"ן לשני בתי זיקוק נפרדים בבעלויות נפרדות.

ב. בדצמבר 2002 נחתם הסדר בין ממשלת ישראל, בז"ן והחברה לישראל, בק"ע התקופה שלאחר תום הזיכיון (18 באוקטובר 2003) שלפיו פועלת בז"ן. עיקרו של ההסדר הוא המשך החזקת בז"ן בנכסים שהחזיקה ערב תום הזיכיון ל-25 שנים עם אופציה להאריך את התקופה ל-25 שנים נוספות.

ג. קיימות תביעות נגד חברות מאוחדות של כיי"ל בנושאים של נזקי גוף, נזקי אקולוגיה, הגבלים עסקיים והשימוש בפטנטים ובזכויות יוצרים. כמו כן מתנהלות נגד חברות כאמור חקירות בחו"ל בנושא הגבלים עסקיים.

לאמור לעיל עשויה להיות השפעה מהותית על מצבה הכספי של החברה לישראל, אשר לא ניתן להעריכה.

להרחבה בעניין הליכים אלה ראה הדוחות הכספיים של החברה לישראל בע"מ.

9. יישום הוראות המפקח בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

א. ביום 17 בינואר 2000 פרסם המפקח על הבנקים בחוזר מספר ח-06-1992 את הוראותיו בדבר "חשבונאות מכשירים נגזרים ופעילויות גידור" (להלן - החוזר), אשר תחילתו בדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים לרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2002. ההוראות שנקבעו בחוזר התבססו על הכללים שנקבעו בארה"ב בתקן חשבונאות מספר 133. בחוזר נקבעו כללי החשבונאות והדיווח לגבי מכשירים נגזרים, לרבות מכשירים נגזרים מסוימים המשובצים (embedded) בחוזים אחרים (להלן מכונים ביחד נגזרים) ולגבי פעילויות גידור.

ב. בחודש יוני 2000 פרסם ה-FASB את התקן של כללי חשבונאות מספר 138 המתקן את הכללים שנקבעו בתקן מספר 133 לגבי מדידה וגילוי על מכשירים נגזרים ופעילויות גידור. כדי להתאים את הוראות החוזר לכללים החשבונאיים, כפי שתוקנו בתקן מס' 138 בארה"ב, המפקח על הבנקים פרסם ביום 1 בינואר 2001 את חוזר מספר ח-06-2018.

ג. ביום 18 בפברואר 2002 פורסם חוזר מספר ח-06-2070 הדוחה את מועד התחילה של הוראת הנגזרים בשנה.

ד. החל מיום 1 בינואר 2003 קבוצת בנק לאומי יישמה את הוראות המפקח בדבר מכשירים נגזרים ופעילויות גידור. כתוצאה מיישום ההוראות נרשמו התאמות מעבר, המשפיעות על המצב הכספי של הבנק ליום 1 בינואר 2003 כמפורט להלן:

דוחות כספיים

- הקטנת הרווח הנקי של הבנק לשנת 2003 : 9 מיליוני ש"ח ;
הקטנה של מרכיב רווח כולל אחר בהון העצמי של הבנק : 3 מיליוני ש"ח ;
גידול בנכסים הנובע ממכשירים נגזרים : 383 מיליוני ש"ח ;
גידול בהתחייבויות הנובע ממכשירים נגזרים : 395 מיליוני ש"ח ;
- ה. קבוצת בנק לאומי חשופה לשינויים בשווי ההון שניתן ליחס אותם לשינויים בשער ריבית העוגן במט"ח – (ריבית הליבור). כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכון של הריבית הבנק משתמש בנגזרים במט"ח להחלפת ריבית קבועה בריבית משתנה. לבנק יש נגזרים מיועדים וכשירים כגידורי שווי הון.
- ו. אם נגזר אינו מיועד ליחס גידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הון ושינויים בשווי ההון נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.
- קבוצת בנק לאומי מבצעת פעילות בסוגי הנגזרים הבאים : עיסקאות עתידיות ואופציות על נכסי בסיס של ריבית, מטבע, מניות סחורות ואחרים.
- הפעילות בנגזרים מבוצעת :
1. נגזרים מיועדים ליחסי גידור.
 2. כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק אשר לא יועדו ליחסי גידור – ניהול ALM.
 3. עיסקאות תווך באחריות בין הבנקים/ברוקרים לבין הלקוחות.
- ז. ייתכן וקבוצת בנק לאומי תתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך האם המאפיינים הכלליים של הנגזר המשובץ קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח וקובע האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר.
- כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח, כאשר הנגזר המשובץ נמדד לפי שווי הון ושינויים בשווי ההון מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד.
- ח. קבוצת בנק לאומי מתעדת בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים ואת המטרה ואסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקות הגידור השונות.
- התיעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה אשר יועדו כפריט מגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים בפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
- ט. קבוצת בנק לאומי מפסיקה חשבונאות גידור כאשר :
- א. נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההון.
 - ב. נגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש.
 - ג. הנגזר מפסיק להיות מיועד כמכשיר מגדר, כיוון שקרוב לודאי שהעסקה החזויה לא תתבצע.
 - ד. התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה.

דוחות כספיים

ה. ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להרשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן. כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שהפריט המגודר אינו מקיים עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, וכל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה ייגרעו מהמאזן ויוכרו כרווח או כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.

י. קבוצת בנק לאומי מייעדת נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס, התחייבות או התקשרות איתנה מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.

בתקופה של 3 חודשים המסתיימת ביום 31 במרס 2003 הבנק רשם הפסד בסך של 17 מיליון ש"ח (כ-7 מיליון ש"ח השפעה מצטברת ליום 31 בדצמבר 2002) בגין חוסר אפקטיביות הקשורה לגידורי שווי הוגן בחלק ג' בבאור רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים, בסעיף חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור.

10. החל מיום 1 בינואר 2003 מיישמת קבוצת בנק לאומי את תקן חשבונאות מס' 14

"דיווח כספי לתקופות ביניים". התקן קובע את הכללים החשבונאיים להכרה ולמדידה בדוחות כספיים ביניים באופן שיהיו זהים לאלה אשר יושמו בדוחות הכספיים השנתיים.

בעקבות יישום התקן כאמור לעיל, הבנק אינו פורס מרכיבים שונים של עלויות שכר כפי שנהג בדוחות הכספיים הביניים בעבר.

ההשפעה על הרביע הראשון של 2002 לו יושם תקן 14, היתה הגדלת סעיף משכורות והוצאות נלוות בסך כ-167 מיליון ש"ח והקטנת הרווח הנקי בכ-90 מיליון ש"ח.

11. יישום עתידי של תקני חשבונאות

בחודש יוני 2000 פירסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 6 המחייב "גילוי ההשפעה של תקני חשבונאות חדשים בתקופה שלפני יישומם".

א. בחודש אוקטובר 2001 פורסם תקן חשבונאות מס' 12 - הפסקת ההתאמה של הדוחות הכספיים החל מיום 1 בינואר 2003. בהתאם לתקן 17 של המוסד לתקינה בחשבונאות תופסק ההתאמה לאינפלציה של הדוחות הכספיים החל מיום 1 בינואר 2004, לפיכך עד ליום 31 בדצמבר 2003 ימשיך הבנק לערוך דוחות מותאמים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים על בסיס הכללים של גילוי הדעת הקיימים של לשכת רואי החשבון בישראל. מידת ההשפעה של התקן על הדוחות הכספיים של הבנק תלויה בשיעור האינפלציה, הרכב הנכסים ומקורות המימון של הבנק.

ב. באוקטובר 2001 פורסם תקן חשבונאות מס' 13 הן בהשפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ. התקן קובע את הטיפול החשבונאי בעיסקאות במטבע חוץ ובתרגום דוחות כספיים של חברות מוחזקות עם פעילות חוץ לארץ. כמו כן התקן קובע כללים כיצד יש לקבוע אם מדובר בזרוע ארוכה או ביחידה אוטונומית וכיצד יש לתרגם דוחות כספיים של החברות המוחזקות הנ"ל. בהתאם לתקן 17 של המוסד לתקינה החשבונאית, התקן החדש יחול על דוחות כספיים לתקופות שלאחר 31 בדצמבר 2003. לאור הוראת המפקח כי השלוחות הבנקאיות בחו"ל תמשכנה להיות מסווגות כזרוע ארוכה וסיווג של שלוחה חדשה בחו"ל כיחידה אוטונומית יהיה מותנה בקבלת אישור המפקח על הבנקים, להערכת הבנק ההשפעה האפשרית של יישום התקן החדש על המצב הכספי ועל התוצאות הכספיות אינה מהותית.

דוחות כספיים

רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים (על בסיס מאוחד) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003 (בלתי מבוקר)

לשלושה חודשים שנתיימו		
ביום 31 במרס		
2002	2003	
(במיליוני ש"ח)		
		א. בגין נכסים (א)
2,725	1,105	מאשראי לציבור
53	(10)	מאשראי לממשלות
(15)	81	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
355	(72)	מפיקדונות בבנקים
980	(41)	מאגרות חוב
		ב. בגין התחייבויות (א)
(2,122)	(225)	על פיקדונות הציבור
(21)	(4)	על פיקדונות מממשלות
4	(3)	על פיקדונות מבנק ישראל
(127)	(14)	על פיקדונות מבנקים
(217)	2	על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
		ג. בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ופעילויות גידור (ג)
-	(17)	חלק לא אפקטיבי ביחסי הגידור
-	406	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים ALM
-	2	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים
24	-	עמלות מעסקאות תיווך באחריות
(433)	-	הכנסות מימון מעסקאות אחרות
(55)	-	הוצאות מימון מעסקאות אחרות
		ד. אחר
60	63	עמלות מעסקי מימון
99	16	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה, נטו
(51)	80	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר, נטו
(ד) 149	37	הכנסות מימון אחרות
(77)	33	הוצאות מימון אחרות
1,331	1,439	סך כל הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים

(א) כולל עיסקאות גידור.

(ב) למעט עיסקאות גידור.

(ג) לאור יישום הוראות המפקח על הבנקים החל מ-1 בינואר 2003 כמפורט בבאור 9 לעיל, הנתונים בסעיפים אלו לרביע הראשון של 2003 אינם ברי השוואה לנתוני הרביע הראשון ב-2002.

(ד) סווג מחדש.

במקרים בהם השיעור של הכנסות (הוצאות) מימון היה נמוך משיעור העלייה במדד המחירים לצרכן מוצגות לעיל (הוצאות) בגין נכסים והכנסות בגין התחייבויות.

השפעת נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הרווח מפעולות מימון לשלושה חודשים שנתיימו ב-31 במרס 2003 הסתכמו: בהכנסות מימון בגין נכסים בסך 308 מליון ש"ח והוצאות בגין התחייבויות בסך 373 מיליון ש"ח.

דוחות כספיים

הפרשה לחובות מסופקים (על בסיס מאוחד) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003 (בלתי מבוקר)

לשלושה חודשים שנתיימו ביום 31 במרס						
2002			2003			
סך הכל	הפרשה נוספת (ב)	הפרשה ספציפית (א)	סך הכל	הפרשה נוספת (ב)	הפרשה ספציפית (א)	
(במיליוני ש"ח)						
5,804	1,061	4,743	7,011	1,114	5,897	יתרת ההפרשה לתחילת התקופה
539	20	519	548	13	535	הפרשות במהלך התקופה
(165)	(28)	(137)	(168)	(2)	(166)	הקטנת הפרשות
(4)	-	(4)	(5)	-	(5)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
370	(8)	378	375	11	364	תוספת נטו שנזקפה לדוח הרווח וההפסד
(183)	-	(183)	(107)	-	(107)	מחיקת חובות
(49)	-	(49)	(52)	-	(52)	שחיקה ותאום יתרות
5,942	1,053	4,889	7,227	1,125	6,102	יתרת ההפרשה לסוף התקופה
175	142	33	197	164	33	מזה : יתרת ההפרשה שלא נוכתה מסעיף אשראי לציבור

- (א) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים. בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (ב) כולל הפרשה כללית ומיוחדת לחובות מסופקים.

דוחות כספיים

דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (על בסיס מאוחד) (א) ליום 31 במרס 2003 (בלתי מבוקר) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003

סך הכל	פריטים שאינם כספיים		מטבע חוץ (ב)			מטבע ישראלי		
	כספיים	במטבעות אחרים	באירו	צמוד למדד		לא צמוד		
				המחירים לצרכן	המחירים בדולרים של ארה"ב			
(במיליוני ש"ח)								
נכסים								
22,574	-	1,753	2,249	8,325	661	9,586	מזומנים ופיקדונות בבנקים	
38,708	1,050	626	1,343	22,267	5,346	8,076	ניירות ערך	
173,539	-	10,378	3,715	52,104	57,270	50,072	אשראי לציבור (ג)	
1,387	-	-	30	1,180	177	-	אשראי לממשלות	
1,402	1,402	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות	
2,643	2,643	-	-	-	-	-	בניינים וציוד	
6,385	678	491	785	1,964	79	2,388	נכסים אחרים	
246,638	5,773	13,248	8,122	85,840	63,533	70,122	סך כל הנכסים	
התחייבויות								
206,600	-	6,778	14,813	67,261	43,919	73,829	פיקדונות הציבור	
3,893	-	670	244	1,349	1,117	513	פיקדונות מבנקים	
2,877	-	3	10	744	1,568	552	פיקדונות מממשלות	
10,800	-	-	-	3,984	6,695	121	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	
8,458	854	657	568	2,287	2,307	1,785	התחייבויות אחרות	
232,628	854	8,108	15,635	75,625	55,606	76,800	סך כל ההתחייבויות	
14,010	4,919	5,140	(7,513)	10,215	7,927	(6,678)	הפרש	
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:								
-	-	(5,190)	7,359	(8,523)	(428)	6,782	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
-	-	177	(26)	(234)	-	83	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
-	-	30	134	170	(2)	(332)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
14,010	4,919	157	(46)	1,628	7,497	(145)	סך הכל כללי	
-	-	248	(30)	(328)	-	110	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)	
-	-	(18)	463	509	(29)	(925)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)	

(א) כולל השפעת עיסקאות גידור.

(ב) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ג) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי ההצמדה השונים בסעיף זה.

דוחות כספיים

דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (על בסיס מאוחד) (א) (המשך) ליום 31 במרס 2002 (בלתי מבוקר) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003

		מטבע חוץ (ב)			מטבע ישראלי		
סך הכל	פריטים שאינם כספיים	במטבעות אחרים	באירו	צמוד למדד המחירים לצרכן		לא צמוד	
				של ארה"ב	בדולרים		
(במיליוני ש"ח)							
נכסים							
20,688	-	1,422	2,291	10,023	792	6,160	מזומנים ופיקדונות בבנקים
38,773	1,647	900	766	22,871	4,189	8,400	ניירות ערך
173,138	-	9,123	2,834	54,223	55,813	51,145	אשראי לציבור (ג)
1,580	-	-	45	1,324	211	-	אשראי לממשלות
1,444	1,432	-	-	-	12	-	השקעות בחברות כלולות
2,501	2,501	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
5,913	1,479	238	252	1,878	64	2,002	נכסים אחרים
244,037	7,059	11,683	6,188	90,319	61,081	67,707	סך כל הנכסים
-	-	(202)	(42)	244	-	-	מזה: עיסקאות גידור
התחייבויות							
203,046	-	6,255	11,829	71,239	41,366	72,357	פיקדונות הציבור
4,359	-	693	303	1,657	1,056	650	פיקדונות מבנקים
3,471	-	1	-	779	1,893	798	פיקדונות מממשלות
10,648	-	-	-	4,466	6,056 (ד)	126 (ד)	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
8,634	1,651	290	316	2,450	2,005	1,922	התחייבויות אחרות
230,158	1,651	7,239	12,448	80,591	52,376	75,853	סך כל ההתחייבויות
13,879	5,408	4,444	(6,260)	9,728	8,705	(8,146)	הפרש
עיסקאות אחרות:							
-	-	(4,496)	6,306	(10,464)	(743)	9,397	עיסקאות עתידיות, נטו
-	-	34	201	67	(2)	(300)	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(25)	(51)	111	(1)	(34)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
13,879	5,408	(43)	196	(558)	7,959	917	סך הכל כללי
-	-	26	155	268	(2)	(447)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	(109)	(220)	608	(35)	(244)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(א) כולל השפעת עיסקאות גידור.

(ב) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ג) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.

(ד) סווג מחדש.

דוחות כספיים

דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (על בסיס מאוחד) (א) (המשך) ליום 31 בדצמבר 2002 (מבוקר) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003

		מטבע חוץ (ב)			מטבע ישראלי		
		פריטים			צמוד למדד		
		שאינם	במטבעות	בדולרים	המחירים	לא צמוד	
סך הכל	כספיים	אחרים	באירו	של ארה"ב	לצרכן		
(במיליוני ש"ח)							
נכסים							
24,417	-	1,766	3,443	7,914	688	10,606	מזומנים ופיקדונות בבנקים
37,125	1,021	650	930	22,339	5,088	7,097	ניירות ערך
176,427	-	10,536	3,688	54,179	56,530	51,494	אשראי לציבור (ג)
1,464	-	-	29	1,228	207	-	אשראי לממשלות
1,387	1,375	-	-	-	12	-	השקעות בחברות כלולות
2,621	2,621	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
6,694	689	584	938	2,064	83	2,336	נכסים אחרים
250,135	5,706	13,536	9,028	87,724	62,608	71,533	סך כל הנכסים
-	-	(121)	(82)	203	-	-	מזה: עיסקאות גידור
התחייבויות							
210,570	-	7,136	14,564	68,451	44,189	76,230	פיקדונות הציבור
3,771	-	742	335	1,048	1,128	518	פיקדונות מבנקים
3,012	-	5	19	762	1,676	550	פיקדונות מממשלות
10,503	-	-	-	3,636	6,747	120	אגרות חוב, שטרי התחייבות
8,351	833	795	649	2,206	2,268	1,600	וכתבי התחייבות נדחים
236,207	833	8,678	15,567	76,103	56,008	79,018	התחייבויות אחרות
13,928	4,873	4,858	(6,539)	11,621	6,600	(7,485)	סך כל ההתחייבויות
הפרש							
-	-	(4,629)	6,649	(10,582)	(701)	9,263	עיסקאות אחרות:
-	-	94	(139)	(451)	(1)	497	עיסקאות עתידיות, נטו
-	-	39	(11)	(51)	(3)	26	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
13,928	4,873	362	(40)	537	5,895	2,301	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	80	(107)	(470)	(2)	499	סך הכל כללי
-	-	193	(87)	23	(29)	(100)	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	-	-	-	-	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

(א) כולל השפעת עיסקאות גידור.

(ב) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ג) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נוכח באופן יחסי מבסיסי הצמדה השונים בסעיף זה.

דוחות כספיים

מגזרי פעילות מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 2003

שלוש חודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2003 (בלתי מבוקר)									
בנקאות	עיסקית	בנקאות	בנקאות	בנקאות	בניה	כרטיסי	שוק	הוקצו	סך הכל
ובינלאומית	קמעונאית	מסחרית	פרטית	ונדל"ן	משכנתאות	אשראי	ההון	והתאמות (א)	מאוחד
(במיליוני ש"ח)									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
215	573	278	57	94	77	4	3	138	1,439
הכנסות תפעוליות ואחרות:									
39	230	68	55	7	41	115	187	(8)	734
14	112	21	19	1	(4)	(31)	(126)	(6)	-
53	342	89	74	8	37	84	61	(14)	734
268	915	367	131	102	114	88	64	124	2,173
(21)	96	33	16	38	17	2	(3)	(2)	176

שלוש חודשים שנתיימו ביום 31 במרס 2002 (בלתי מבוקר)(ב)									
בנקאות	עיסקית	בנקאות	בנקאות	בנקאות	בניה	כרטיסי	שוק	הוקצו	סך הכל
ובינלאומית	קמעונאית	מסחרית	פרטית	ונדל"ן	משכנתאות	אשראי	ההון	והתאמות (א)	מאוחד
(במיליוני ש"ח)									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
190	536	295	72	78	42	4	2	112	1,331
הכנסות תפעוליות ואחרות:									
35	167	66	45	6	55	105	355	(54)	780
12	214	49	19	1	(6)	(34)	(258)	3	-
47	381	115	64	7	49	71	97	(51)	780
237	917	410	136	85	91	75	99	61	2,111
(19)	141	77	41	17	19	(15)	(1)	(30)	230

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2002 (מבוקר)(ב)									
בנקאות	עיסקית	בנקאות	בנקאות	בנקאות	בניה	כרטיסי	שוק	הוקצו	סך הכל
ובינלאומית	קמעונאית	מסחרית	פרטית	ונדל"ן	משכנתאות	אשראי	ההון	והתאמות (א)	מאוחד
(במיליוני ש"ח)									
רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים									
766	2,197	1,234	292	321	260	10	8	133	5,221
הכנסות תפעוליות ואחרות:									
180	921	292	207	36	181	433	859	(135)	2,974
37	477	109	66	3	(13)	(111)	(563)	(5)	-
217	1,398	401	273	39	168	322	296	(140)	2,974
983	3,595	1,635	565	360	428	332	304	(7)	8,195
67	464	182	222	61	117	(6)	(26)	(648)	433

(א) במגזר זה כלולה כל פעילות הנוסטרו של הבנק, הפעילות של יחידות אחרות כמו אגף אשראים מיוחדים, חדרי עיסקאות וכן סכומי ההתאמה לאינפלציה.

(ב) סווג מחדש.